

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

№ 119 (7044)

COP29 ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin beşinci iclası keçirilib

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının əlaqədar Təşkilat Komitəsinin iclası keçirilib.

8 iyul, 2024-cü il

YAŞIL DÜNYA HƏMRƏYİ OLMAQ

4

Şuşa: dünya türklərinin Zəfər evi

2

9 iyul 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Orban dedi və etdi

"Avropa Patriotları" bütöv bir fraksiyaya çevrildi

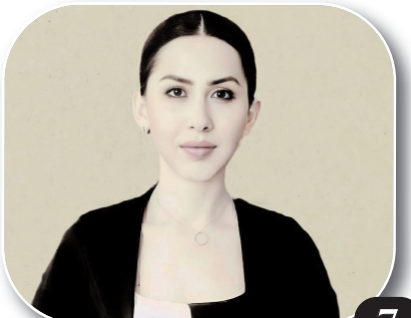
10

"Azərbaycan sülh sazişi istiqamətində işləri söylə davam etdirir"

4

Torpaq o zaman Vətən olur ki...

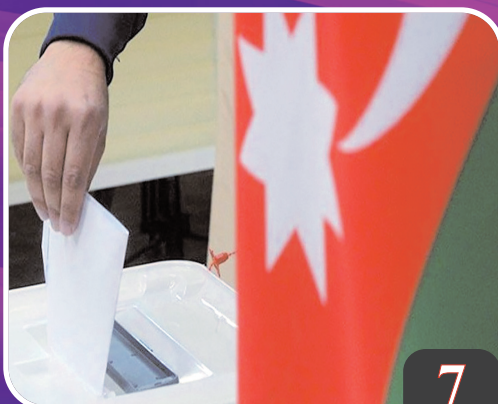
7

İtirdiyimiz xüsusiyyətlər: iffət və ismət

13

"1 sentyabr seçkiləri Azərbaycanın siyasi tarixində yeni bir səhifənin başlanğıcıdır"

7

Bu il hansı ixtisaslara üstünlük veriləcək?

14

Şuşa: dünya türklərinin Zəfər evi

2020-ci ildə Qarabağın işğaldan azad edilməsi uğrunda gedən İkinci Vətən müharibəsinin kulminasiya nöqtəsi olan Şuşa əldə edilən Zəfərlə dünya türklərinin evinə çevrilib. Çünki Şuşa həm də Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtlarından biridir. Elə bu səbəbdən də Zəfərdən sonra dünya türkləri tez-tez burada toplaşır və bu doğma ocaqda birlik, həmrəylik nümayiş etdirməklə böyük Türk dünyasının gücünü sərgiləyirlər.

ilin 44 günlük Vətən müharibəsi orada Zəfərlə bitdi, həm Qarabağın tacıdır, həm də Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtıdır. Şuşa coğrafi mövqeyinə görə də fərqlilik təşkil edir. Elə bu səbəbdən də düşməndən çətinlik-

İyulun 5-6-da Türk dünyasının diqqəti yenə də Şuşada idi. Regional və beynəlxalq güc mərkəzinə çevrilən Türk Dövlətləri Təşkilatına (TDT) daxil olan ölkələrin liderlərinin iştirakı ilə şəhərdə qeyri-formal sammit keçirildi. Azərbaycan, Özbəkistan, Qırğızistan Qazaxıstan prezidentləri - İlham Əliyev, Şavkat Mirziyoyev, Sadır Japarov, Kasım-Jomart Tokayev, Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban, Türkiyə Respublikasının vitse-prezidenti Cevdet Yılmaz, Quzey Kibris Türk Cümhuriyyətinin Prezidenti Ersin Tatar, Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi Kubanışbek Ömürəliyev bir araya gətirən qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün keçirilməsi ilə bağlı qərar ötən ilin noyabrında Astanada – TDT-nin "Türk Əsri" çağırışı altında keçirilən 10-cu yubiley Zirvə görüşündə verilmişdi.

Əliyev də bu il iyunun 6-da TÜRKPA nümayəndələri ilə görüşündə bildirmişdi ki, onun təşəbbüsü ilə bir aydan sonra Şuşada Türk Dövlətləri Təşkilatının qeyri-rəsmi Zirvə görüşü keçiriləcək. Dövlət başçısı xüsusi vurğulamışdı ki, ildə bir dəfə Zirvə görüşünün keçirilməsi kifayət etmir. Eyni mövqeni Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da səsləndirib: "Türk Dövlətləri Təşkilatındakı birliyimizin daha da güclənməsi üçün fəaliyyətimizi davam etdiririk. Təşkilatımızın növbədənkenar Zirvə Toplantısının iyul ayında Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtlarından olan Şuşada keçirilməsindən məmnunluq hissi keçirdiyimi xüsusi qeyd etmək istəyirəm".

Şuşa Bəyannaməsindən Qarabağ Bəyannaməsinə

Şuşa ona görə Zəfərimizin zirvəsi hesab olunur ki, həm 2020-ci

lə geri alındı. Bu barədə dövlətimizin başçısı deyir: Şuşa şəhərini azad etmək böyük qəhrəmanlıq tələb edirdi. Şuşaya gələn hər bir insan bu sıldırım qayalara baxarkən görür ki, bu şəhəri, alınmaz qala sayılan şəhəri götürmək, azad etmək böyük qəhrəmanlıq, peşəkarlıq, şücaət, fədakarlıq tələb edir. Qəhrəman Azərbaycan əsgərləri qan tökərək, şəhid olaraq, sıldırım qayalara dırmaşaraq, demək olar ki, yüngül silahlarla, əliyalın Şuşanı düşmənin əlindən aldı və Azərbaycan bayrağını ucaltdı.

Şuşa Bəyannaməsi bu şəhərin dünya türklərinin evi olduğunu bir daha təsdiqlədi. Bu möhtəşəm Bəyannamənin məhz 15 iyun tarixdə imzalanması təsadüfi hadisə deyildi. Hələ Naxçıvanda fəaliyyət göstərdiyi üç il ərzində torpaqların işğal olunmasına ürək yanğısı ilə yanaşan, bütün çıxışlarında Qarabağın bir gün düşməndən geri alınacağını bildiren Ulu

Öndərin bu, ən böyük arzusu idi. Hakimiyyətdə olduğu dövrdə hər-tərəfli işlər görse də, Azərbaycan haqq səsini dünyaya təqdim etsə də, ömür torpaqlarımızın azad olmasını görməyi Ona nəsis etmədi. Bu barədə 2022-ci ildə Ümummilli Liderin doğum günündə Şuşada olan və xalqa müraciət edən dövlətimizin başçısı İlham Əliyev deyirdi: Heydər Əliyev Azərbaycan xalqı qarşısında misilsiz xidmətlər göstərmiş-

dir. Xalqımız üçün ən çətin anlarda xalqın yanında olmuşdur, Azərbaycan xalqını böyük bələdlərdən, faciələrdən xilas etmişdir. Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyinin, Azərbaycan dövlətinin banisidir, onun qurucusudur. O, öz həyatını xalqa həsr etmişdir və onun ən böyük arzusu Qarabağı yenidən azad görmək, ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək idi.

Şuşa: dünya türklərinin Zəfər evi

Əvvəli-Səh-2

O, öz fəaliyyəti ilə dövlət quruculuğu, ordu quruculuğu sahələrində gördüyü işlər nəticəsində dövlətin əsasları yaradıldı və ölkəmiz inkişaf yoluna qədəm qoydu.

Əfsuslar olsun ki, atam bu günü görə bilmədi. Onun kimi yüz minlərlə azərbaycanlı bu günü görmədən həyatdan getdilər. Biz - onların davamçıları onların işini tamamladıq, atamın vəsiyyəti yerinə yetirildi. Bu gün atamın, bu günü görmədən həyatdan getmiş yüz minlərlə insanın, şəhidlərimizin ruhu şaddır. Biz onların ruhunu sad eləmişik.

Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması günü də Qurtuluşun təntənəsi olan və dövlətçilik ənənələrini özündə ehtiva edən 15 iyun gününə müəyyən edilmişdi. Dövlətimizin başçısının bəyanatla çıxışında dediyi kimi: İmzalanmış Bəyannamə tarixə əsaslanır. Bəyannamədə xalqlarımızın böyük liderləri, öndərləri Mustafa Kamal Atatürkün və Heydər Əliyevin kəlamları öz əksini tapıb. XX əsrin əvvəllərində Mustafa Kamal Atatürk demişdir: "Azərbaycanın sevinci sevincimiz, kədəri kədərimizdir". XX əsrin sonlarında Heydər Əliyev demişdir: "Türkiyə və Azərbaycan bir millət, iki dövlətdir". Bu tarixi sözlər, kəlamlar bizim fəaliyyətimiz üçün əsas amildir. Biz bu vəsiyyəyə sadıq və XXI əsrdə azad edilmiş Şuşada Müttəfiqlik Bəyannaməsini imzalayarkən əcdadlarımıza sadıqlığımızı nümayiş etdiririk və gələcək nəsillərə yol göstəririk.

Ötən həftə Şuşada keçirilən TDT başçılarının Zirvə toplantısı isə həm azad olunmuş ərazilərdə keçirilən ilk beynəlxalq səviyyəli tədbir, həm də Qarabağ Bəyannaməsinin imzalanması ilə tarixin şanlı səhifəsinə çevrildi. Bu toplantının türk dünyasının birliyini daha da gücləndirəcəyi isə şübhəsizdir.

Torpaqlarını işğaldan azad edən, ərazi bütövlüyünü bərpa edən Azərbaycan xarici siyasətinin əsas istiqamətlərini müəyyən edib - Türk dünyasının birliyi, onun siyasi, iqtisadi və hərbi qüdrətinin artırılması, global arenada güc mərkəzinə çevrilməsi də bura daxildir. Azərbaycan Prezidenti də bunu dəfələrlə bəyan edib. Bəyan edib ki, Türk dünyası birlikdə güclüdür. Bu siyasət də onilliklərə söykənir. Ən mühüm olan odur ki artıq "Türkiyə və Azərbaycan bir millət, iki dövlətdir" ideyası artıq digər türk dövlətlərini də əhatə etməyə başlayıb. Azərbaycan türk dövlətlərinin bir araya gəlməsində, birliyinin yaranmasında və möhkəmlənməsində mühüm rol oynamağa başlayıb. Şübhəsiz ki, bu məsələdə Prezident İlham Əliyevin fəaliyyəti xüsusi qeyd edilməlidir. Bu, İlham Əliyevin həyata keçirdiyi çoxşaxəli xarici siyasət kursunda prioritet istiqamətə çevrilib. Təsədüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev ildə bir dəfə Türk Dövlətləri Təşkilatının qeyri-rəsmi Zirvə görüşün keçirilmiş,

məsi təşəbbüsü ilə çıxış edib. TDT-nin güc mərkəzinə çevrilməsi istiqamətində aktiv siyasət yürüdən dövlətimizin başçısı bir neçə dəfə bəyan edib ki, Türk dünyası böyük coğrafi məkanı əhatə edir və XXI əsr Türk dünyasının inkişafı əsri olmalıdır.

Qardaşlıq həmrəyliyin təzahürü

Dövlətimizin başçısının da söylədiyi kimi Türk dövlətlərinin rəhbərlərinin azad edilmiş torpaqlara səfərləri qardaşlıq həmrəyliyin təzahürüdür. Türkiyə Prezidentinin Şuşaya, Füzuli, Zəngilan və Cəbrayıl, Özbəkistan və Qazaxıstan prezidentlərinin Şuşa və Füzuliyə, Qırğızıstan Prezidentinin Füzuli və Ağdama səfərləri bu həmrəyliyin təzahürüdür.

Məlum olduğu kimi, qarşılıqlı münasibətlərin nəticəsidir ki, Özbəkistan və Qazaxıstan Füzulinin inkişafına öz töhfələrini verib. Biz Azərbaycan xalqı olaraq bundan qürur duyur və yüksək qiymətləndiririk.

Ötən il avqustun 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, xanımı Ziroatxon Mirziyoyeva Füzulidə inşa olunan Mirzə

Uluqbəy adına 960 şagird yerlik 1 nömrəli tam orta məktəbin açılış mərasimində iştirak etdilər.

Qeyd edək ki, məktəbə Əmir Teymurun nəvəsi, özbək xalqının böyük oğlu Mirzə Uluqbəyin adı verilib.

Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin "Azərbaycan bizim üçün yaxın dost və zamanın sınağından çıxmış etibarlı strateji tərəfdaşdır" sözlərinin təsdiqi olan bu məktəbin inşası qardaş ölkələrimiz arasında münasibətlərin yüksək səviyyəsindən xəbər verir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də Özbəkistanın Füzuli rayonunda böyük məktəb inşa etmək təşəbbüsünü ölkələrimiz arasında həmrəyliyin, dostluğun, qardaşlığın növbəti addımı kimi qiymətləndirib.

Bu il martın 12-də isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev Füzuli şəhərində inşa olunan Kurmanqazi adına Uşaq Yaradıcılıq Mərkəzinin açılış mərasimində iştirak ediblər.

Qeyd edək ki, yeni təhsil kompleksi üçün Kurmanqazi adının seçilməsi də təsadüfi deyil. Görkəmli musiqiçinin əfsanəvi əsərləri bütün Türk dünyasının mirasına çevrilib. Mərkəzin yaradılması Azərbaycan və Qazaxıstan

arasında ikitərəfli münasibətlərin daha da möhkəmlənməsinə, gənclərin keyfiyyətli təhsilinə, regionda yaradıcılığın, idmanın və elmin inkişafına töhfə vermək məqsədi daşıyır.

Zirvə toplantısında çıxışında dövlətimizin başçısı qardaşlığımızın rəmzi olan məktəb və yaradıcılıq mərkəzinə və eləcə də tikiləcək məktəblərə görə qardaş ölkələrin dövlət və hökumət başçalarına bir daha təşəkkürünü bildirmişdir.

Qarabağ: əbədi dostluğun həqiqi rəmzi

Şuşada "Türk Dövlətləri Təşkilatının qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə aşağıda sadalanan məsələlər

Qarabağ Bəyannaməsinin imzalanmasını şərtləndirdi. Beləliklə, regionda və dünyada sülh, təhlükəsizlik, sabitlik, inkişaf və tərəqqi ideyalarına sadıq olan türk xalqlarının ortaq etnik köklər, tarix, dil, mədəniyyət, ənənələr və dəyərlərinə söykənən ailə olduğu öz təsdiqini tapdı. Həmçinin türk xalqlarının qitə miqyasında töhfələri, global siyasət, iqtisadiyyat və sivilizasiyaların inkişafında tarix boyu oynadığı rolun yüksək səviyyədə olduğu və bəşəriyyət tarixində Türk xalqlarının siyasi, iqtisadi və bəşəri nailiyyətləri əsaslandırıldı.

2023-cü il noyabrın 3-də "TÜRKTİME" şüarı altında keçiril-

miş, TDT-nin gələcək transformasiyasında və Türk dünyasının inteqrasiyası səylərində, eləcə də onların xalqlarının birlik və rifahının gücləndirilməsində növbəti mühüm mərhələ olan TDT-nin yubiley - Astana Zirvə görüşünün uğurlu təşkilinə görə Qazaxıstan Respublikasının sədrliyi dəyərləndirildi.

TDT-nin yaradılmasına dair Naxçıvan Sazişinə uyğun olaraq, Dövlət Başçıları Şurasının (DBŞ) müntəzəm görüşləri ilə yanaşı, ildə bir dəfə DBŞ-nin qeyri-rəsmi görüşlərinin keçirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin təklifi alqışlandı.

Geniş Türk dünyasından olan xalqların bir araya gətirilməsində Şuşa şəhərinin mənəvi əhəmiyyəti qəbul olundu, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpasından sonra Şuşada

keçirilən görüşün Türk xalqlarının birliyinin, onların sülhə və ədalətə sadıqlığının bariz təzahürü olduğu bəyan edildi.

Zirvə toplantısında iştirak edən türk dövlətləri başçuları yüz minlərlə azərbaycanlı keçmiş məcburi köçkünün öz ata-baba yurdlarına qayıdışı üçün şərait yaradacaq genişmiqyaslı minatəmizləmə fəaliyyəti və humanitar minasızlaşdırma səyləri də daxil olmaqla, işğaldan azad edilmiş torpaqların yenicən qurulması və bərpası səylərində Azərbaycan hökuməti və xalqı ilə həmrəiliklərini ifadə etdi.

Türk dövlətləri arasında sabit və çoxşaxəli əlaqələrin inkişafının, o cümlədən iqlim fəaliyyəti vasitəsilə sağlam planetin qorunmasını yönəlmiş birgə səylərlə davamlı gələcəyin mümkün olduğu təsdiq edildi.

Dünyanın üzvləşdiyi hazırkı geosiyasi və təhlükəsizlik çağırışlarının türk dövlətlərinin vahid güc kimi çıxış etməsini tələb etdiyinin və qarşılıqlı maraq kəsb edən regional və beynəlxalq məsələlərlə bağlı mütəmadi məsləhətləşmələrin aparılmasının zəruriliyi etiraf edildi. Bütün bunlar Qarabağ Bəyannaməsinin imzalanması üçün əsas yaratdı ki, bununla da Qarabağ türk dünyasının həqiqi dostluğunun rəmzinə çevrildi.

Mətanət Məmmədova

COP29 ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin beşinci iclası keçirilib

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının 29-cu iclasının keçirilməsi ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin beşinci iclası keçirilib.

8 iyul, 2024-cü il

8 iyulun 8-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin beşinci iclası keçirilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının rəhbəri, Təşkilat Komitəsinin sədri Samir Nuriyev COP29-a hazırlıq prosesinin Prezident İlham Əliyevin daimi nəzarəti altında olduğunu qeyd edib.

siv müzakirələr nəticəsində 14 təşəbbüsdən ibarət ilk təkliflər siyahısının hazırlanmış olduğunu bildirdi. Samir Nuriyev qeyd edib ki, artıq BMT ilə razılaşdırmaqla COP29-un tematik günlərinin bölgüsü aparılıb.

Azərbaycanın iqlim dəyişmələrinə qarşı mübarizədə dövlətlərlə yanaşı, qeyri-hökumət təşkilatları, beynəlxalq mərkəzləri ilə də əməkdaşlığa açıq olmasına toxunan Samir Nuriyev vurğulayıb ki, bir sıra nüfuzlu əcnəbi şəxslərdən ibarət COP29 Beynəlxalq Məşvərət Komitəsinin yaradılması istiqamətində işlər yekunlaşmaqdadır.

Sonra ekologiya və təbii sərvətlər naziri, COP29-un müəyyən edilmiş prezidenti Muxtar Babayev çıxış edərək, COP29-la bağlı ümumi gedişat, Bonn iqlim konfransının nəticələri, COP29 komanda-

Samir Nuriyev bildirib ki, Prezident İlham Əliyev iyulun 4-də keçirilmiş "Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı plus" formatında tədbirdə və iyulun 6-da Şuşada təşkil edilmiş Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçıları qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə Azərbaycanın COP29 zamanı inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında körpü yaratmaq və konsensusa nail olmaq üçün səylərini əsirgəməyəcəyini vurğulayıb. Təşkilat Komitəsinin sədri əlavə edib ki, Şuşa Zirvə görüşündə qəbul olunmuş "Qarabağ Bəyannaməsi"ndə qardaş türk dövlətləri COP29-da real nəticələrin əldə edilməsi istiqamətində Azərbaycanın ardıcıl səylərini dəstəkləyiblər.

Samir Nuriyev Prezident İlham Əliyevin Liderlər Sammitinə dəvətinə cavab olaraq tədbirdə iştirak edəcək dövlət və hökumət başçılarının sayının artdığını bildirdi. O, Sammitə böyük marağın ölkəmizə hörmət, Azərbaycanın nəhəng beynəlxalq tədbirləri yüksək səviyyədə təşkil etmək qabiliyyətinə inamın və yaşıl keçidə bağlı qəti siyasi iradəsinə etimadın göstəricisi olduğunu vurğulayıb.

Prezident Administrasiyasının rəhbəri bildirdi ki, Azərbaycan Hökuməti ilə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Katibliyi arasında imzalanaacaq "Ev Sahibi Ölkə" Sazişinin yekun mətni müvafiq dövlət qurumlarının rəyləri nəzərə alınmaqla yaxın zamanlarda hazır olacaq. Təşkilat Komitəsinin sədri 2024-cü il iyunun 3-13-də keçirilmiş Bonn iqlim konfransından sonra Azərbaycanın COP29 sədrliyinin aktiv mərhələsinə qədəm qoyduğunu qeyd edib.

Azərbaycanın COP29 prioritetləri barədə danışan Samir Nuriyev müxtəlif dövlət qurumlarının təklifləri əsasında, eləcə də BMT və digər beynəlxalq qurumlarla inten-

sının xarici səfərləri barədə məlumat verib. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Anar Ələkbərov COP29-a hazırlıq çərçivəsində təşkilatı-logistika sahəsində aparılan fəaliyyət, o cümlədən Bakı Olimpiya Stadionunda infrastrukturun qurulması üzrə başlanmış işlər barədə məlumat verib. Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ümumi substantiv məsələlər, Bonn iqlim konfransında yeni iqlim maliyyəsi hədəfi üzrə aparılmış danışıqlar, COP29 Sədrliyinin Fəaliyyət Gündəliyi, təşəbbüslər barədə çıxış edib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi – Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev kommunikasiya məsələləri, o cümlədən xarici media ilə aparılan işlər barədə danışdı.

İnsan hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman) Səbinə Əliyeva COP29 üzrə həyata keçirilmiş fəaliyyət və nəzərdə tutulan tədbirlər barədə məlumat verib.

Fövqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərov yanğın və texniki təhlükəsizlik sahəsində görülən tədbirlər barədə çıxış edib. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizov paytaxtın COP29-a hazırlığı barədə danışdı.

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi sədrinin müavini Zəkiyyə Mustafayeva ictimai iaşə xidmətlərinin təşkili və bu istiqamətdə həyata keçirilən nəzarət tədbirləri barədə çıxış edib. "DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin direktoru Nigar Məmmədova DOST İnküziv xətti ilə COP29-la bağlı görülən işlər barədə danışdı. İclasın sonunda COP29 Tədbirlər Planının icrası və digər aidiyyəti məsələlər üzrə tapşırıqlar verilib.

"Azərbaycan sülh sazişi istiqamətində işləri səylə davam etdirir"

"Azərbaycan sülh gündəliyinə sadiqdir. Biz bu istiqamətdə işlərimizi səylə davam etdiririk. Sülh müqaviləsinin imzalanması üçün əsas şərt təbii ki, Ermənistanın konstitusiyasında ölkəmizə qarşı ərazi iddialarına münasibətdə dəyişikliklərlə bağlıdır." Bu fikirləri jurnalistlərə müsahibəsində xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov səsləndirib.

Ceyhun Bayramov bildirib ki, Xarici İşlər Nazirliyi bundan sonra da dövlətimizin siyasi kursu əsasında xalqın milli maraqlarına uyğun düzgün siyasətin aparılması, Azərbaycanın mövqeyinin ortaya qoyulması istiqamətində səylərini davam Nazir daha sonra vurğulayıb ki, Azərbaycan İranla dini və tarixi köklər birləşdirir. Qonşu ölkədə pre-

zident seçkiləri keçirildi və İran xalqı yeni rəhbərini seçdi. Ölkəmiz bundan sonra da İranla birgə layihələrin həyata keçirilməsində maraqlıdır.

C.Bayramov həmçinin bildirdi ki, ölkələrimiz arasında birgə layihələr, birgə baxış bundan sonra da davam etdiriləcək və əlaqələrimiz daha da genişləndiriləcək.

Türkiyə mətbuatı: Şuşa Zirvə görüşü türk dünyasının birliyi yolunda mühüm addımdır

Türkiyə və Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin (ŞKTC) aparıcı xəbər agentlikləri, televiziya kanalları və mətbu nəşrləri bir gün əvvəl Şuşada keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Dövlət başçıları qeyri-rəsmi Zirvə görüşünü geniş işıqlandırdılar. "Sabah" qəzeti Şuşa Zirvə görüşü barədə "Bizim gücümüz birliyimizdədir" sərlövhəli məlumat verib. Materialda Azərbaycan Prezidenti İlham

Əliyevin XXI əsrin türk dünyasının inkişaf və tərəqqi dövrünə çevrilməsinin zəruriliyi haqqında söylədiyi fikirlər sitat gətirilir. Bu görüşün türk dövlətləri arasında əlaqələrin daha da konsolidasiyası və möhkəmləndirilməsi baxımından əhəmiyyəti vurğulanır. Türkiyənin NTV telekanalı hazırladığı reportajda Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidanın tezliklə türk dünyasının vahid əlifbasını yaratmaq çağırışına diqqət çəkib. DHA və Anadolu xəbər agentlikləri Türkiyənin vitse-prezidenti Cevdet Yılmazın Şuşadakı çıxışı barədə ətraflı məlumat veriblər.

Materiallarda Türkiyə nümayəndə heyətinin rəhbərinin Qarabağın tarixən Azərbaycana məxsus olduğu, Ankaranın BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə 31-ci Konfransına (COP31) ev sahibliyi etməyə hazır olması və Orta Nəqliyyat Dəhlizinin inkişafının əhəmiyyəti barədə söylədiyi fikirlərə diqqət yetirilir. "Hürriyyət" qəzetinin yazılarında Ankaranın Ermənistanla dialoqa dair mövqeyi, vahid türk əlifbasının yaradılması, Türkiyənin Ukraynada müharibəyə son qoymaq səyləri və ŞKTC xalqının hüquqlarının təmin edilməsinin vacibliyinə diqqət yetirilir. Nəsr Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidanın çıxışından bəhs edərək, onun Yaxın Şərqdə qırğını dayandırmağın zəruriliyi ilə bağlı sözlərini sitat gətirir: "Türk dünyası bölgədəki humanitar dramdan üz çevirməlidir".

ŞKTC mediası da Şuşada Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçıları qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün türk dünyasında birlik və əməkdaşlıq baxımından əhəmiyyətindən yazıb.

Şimali Kiprin BRTK telekanalı ŞKTC Prezidenti Ersin Tatar və Türk Kiprin xarici işlər naziri Tahsin Örtöğruloğlunun Şuşadakı çıxışları barədə oxuculara məlumat verib, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtından reportajlar hazırlayıb, canlı yayımlar edib. Telekanal ŞKTC rəhbərliyinin

Azərbaycanda keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçıları qeyri-rəsmi Zirvə görüşünə dəvət olunmasının əhəmiyyətinə diqqət çəkib və sammitin təşkilini yüksək qiymətləndirib.

"Halkın Sesi" və "Kıbrıs Hakikat" qəzetləri Şuşa Zirvə görüşünün mövzusu ilə bağlı bir sıra xəbərlər dərc edərək, Kipr türklərinin lideri və ölkənin xarici işlər nazirinin rəhbərinin Şuşada çıxışlarından ətraflı bəhs edib.

"Kıbrıs Postası" nəşri Şimali Kipr diplomatiyasının başçısının Azərbaycandakı çıxışı ilə bağlı ayrıca xəbər hazırlayıb. "Ərtöğruloğlu türk dünyasının liderlərinə Lefkoşanın üstünlükləri barədə məlumat verib, onun əməkdaşlığa və ŞKTC-nin inkişafına hazır olduğunu vurğulayıb", - deyərək qəzet yazır.

Böyük Qayıdış: Xankəndidə açılan yeni səhifələr

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpa edilməsi önəmli vəzifələrdən biridir. Burada - azad edilmiş torpaqlarda görülən işlərin miqyası günbəgün genişlənir. Ermənilərin viran qoyduqları ərazilər, xarabazarlığa çevirdiyi yerlərdə sürətlə bərpa işlərinin aparılması, tarixdə görünməmiş bir hadisə kimi diqqətdədir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirmişdir: "Bizim planımız azad edilmiş torpaqlarda ilin sonuna qədər 5 şəhərə və 15 kəndə 20 min keçmiş köçkünü yerləşdirməkdir. Yüzdən çox şəhərin və kəndin baş planları hazırlanıb, təsdiqlənib. Bir çox şəhər və kəndlərdə artıq inşaat işləri başlamışdır. Biz Böyük Qayıdış proqramının birinci mərhələsini 2026-cı ilin sonunda başa çatdıracağıq və o vaxt 140 min köçkün öz dedə-baba torpaqlarına qayıdacaq. Bununla paralel olaraq, bütün sosial infrastruktur inşa edilir, xəstəxanalar, məktəblər, idman obyektləri, infrastruktur obyektləri, yollar, 130-dan çox tunel və körpü, - 40 tunel və 90 körpü, - inşa edilir. Yəni, bu, sadəcə olaraq işin miqyasını göstərir, bütün elektrik təsərrüfatı yenedən qurulub, dəmir yolları çəkilir, iki beynəlxalq hava limanı açılıb, üçüncüsü də Laçında açılacaq.

Yəni, geniş quruculuq işləri görülməkdir. Əlbəttə ki, köçkünlər üçün yeni evlər, bütün müasir şəhərsalma qaydalarına uyğun olan yaşayış yerləri qurulacaq və tarixi şəhərlərimizin tarixi siması bərpa ediləcək".

Əlbəttə ki, bu gün işğaldan azad olunan ərazilərin minalardan təmizlənməsi də əsas məsələlər sırasındadır. Bildiyimiz kimi, Ermənistan Ağdam, Füzuli və Zəngilan rayonlarında basdırdığı tank və piyada əleyhinə minaya dair xəritələrini Azərbaycana təhvil verib. İlk olaraq Ağdamda, daha

sonra isə Füzuli və Zəngilanda basdırılmış minaların xəritələrinin Ermənistandan alınması on minlərlə vətəndaşın, o cümlədən, minatəmizləyənlərin həyatının təhlükədən xilas deməkdir. Minaların təmizlənməsi maliyyə itkisi ilə yanaşı, vaxt itkisinə də səbəb olur. Ermənistanın basdırdığı minalar mülki əhalinin təhlükəsizliyi, sağlamlığı və həyatı üçün ciddi təhlükə təşkil edir və ya azad edilmiş ərazilərdə sosial-iqtisadi inkişafa mane olur. İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatandan bu günə qədər 350 nəfər vətəndaşımız mina qurbanı olub, onlardan 65-i həlak olub, 285-i ağır yaralanıb. Ümumilikdə, Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzünün başladığı dövrdən indiyədək 3429-a yaxın vətəndaşımız minalardan zərər çəkib, onlardan 595-i həyatını itirib. Mina qurbanlarının 357-si uşaq, 38-i isə qadınlar təşkil edir. "Əfsuslar olsun ki, biz hər həftə belə ağır xəbərləri eşidirik. Minalardan təmizləmə prosesi gedir, 120 min hektar artıq təmizlənilib, amma minalanmış ərazi qat-qat daha genişdir. Bütün bunlara baxmayaraq, keçmiş köçkünlərin öz dedə-baba torpaqlarına qaytarılması prosesi uğurla gedir."

QARABAĞ UNIVERSİTETİNDƏ 27 İXTİSAS ÜZRƏ 1120 TƏLƏBƏ TƏHSİL ALACAQ

Azərbaycanın iqtisadi gücü işğaldan azad olunan ərazilərdə yeni həyatın başlanmasına imkan verir. Xankəndi də yeni bir dövrünə qədəm qoyub. 1991-ci il dekabrın 26-da Ermənistan Silahlı Qüvvələri və Qarabağdakı erməni separatçıları tərəfindən işğal edilmişdi. İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrinə əsasən imzalanmış 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli bəyanata uyğun olaraq Xankəndi şəhəri Rusiya sülhməramlılarının nəzərə

tinə keçmiş, sülhməramlı qüvvələrinin mərkəzi qərargahı burada yerləşdirilmişdir. 19–20 sentyabr 2023-cü ildə Azərbaycan ordusunun keçirdiyi lokal xarakterli antiterror əməliyyatının nəticəsində 29 sentyabrdan Azərbaycan polisi şəhərə nəzarəti bərpa etmişdir. 15 oktyabr 2023-cü ildə Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Xankəndi şəhərində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağını qaldırmış və 8 noyabr 2023-cü ildə şəhərdə İkinci Qarabağ Müharibəsində əldə olunmuş qələbəyə həsr olunmuş təntənəli hərbi parad keçirilmişdir.

İlulun 5-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Xankəndi şəhərinə səfəri çərçivəsində görülən işlərlə tanış olub. Burada Cənab Prezidentin Sərəncamı ilə Qarabağ Universiteti yaradılıb. Xatırladaq ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 2023-cü il noyabrın 28-də "Qarabağ Universitetinin yaradılması haqqında" Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, regionun sosial-iqtisadi ehtiyaclarına uyğun yüksəkixtisaslı kadr tələbatının ödənilməsi və tarixən mövcud olmuş təhsil ənənələrinin yaşadılması məqsədilə Xankəndi şəhərində yerləşən ali təhsil müəssisəsinin əsasında Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində "Qarabağ Universiteti" publik hüquqi şəxs yaradılıb. Universitet binasının fasadında rəngləmə işləri aparılıb, əsas giriş hissəsinin isə tarixi formasına qaytarılması üçün əlavə dəyişikliklər edilib. Binanın dəhlizlərinin döşmələri sökülərək yenilənib. Daxili divarların suvağı təzələnilib, suvaqaltı kommunikasiya xətləri dəyişdirilib. Bütün otaqlar müasir tələblərə uyğun mebel və avadanlıqlarla təchiz olunacaq. Universitetin ərazisində geniş abadlıq işləri görülmüşdür. Binanın qarşısındakı park sökülərək müasir tələblərə uyğun yeni park salınıb.

Ölkənin və regionun ehtiyacları, həmçinin beynəlxalq əmək bazarının müasir trendləri nəzərə alınmaqla, ilkin mərhələdə Qarabağ Universitetində kadr hazırlığı 6 fakültədə - Pedaqoji, İncəsənət, Humanitar və sosial elmlər, İqtisadiyyat, Mühəndislik və Turizm fakültələrində aparılacaq. 2024/2025-ci tədris ili üçün universitetdə ümumilikdə 27 ixtisas üzrə 1120 tələbənin təhsil alması nəzərdə tutulur. Bundan əlavə, universitetdə 8 ixtisas üzrə SABAH qrupları yaradılacaq. Müxtəlif ali təhsil müəssisələrinin birinci tədris ilini (kursunu) bitirmiş tələbələr arasında imtahan və müsahibə keçirilməklə əlavə olaraq 200-250 tələbənin də sentyabrda Qarabağ Universitetinin SABAH qruplarında təhsil alması planlaşdırılır. Bununla bağlı müvafiq elan verilib və qeydiyyat prosesi başlanılıb.

"QARABAĞ" HOTELİ

Ötən ilin sentyabrında 24 saatlıq antiterror tədbirləri nəticəsində ərazi bütövlüüyümüzün tam bərpasından sonra Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Xankəndi şəhərində "Qarabağ" hotelində təmir-bərpa və yenidənqurma işlərinin həyata keçirilmə-

sine başlandı. Yenidənqurma işlərindən sonra bina ilkin görkəminə qaytarılıb. Dövlət başçımızın Xankəndi şəhərində əsaslı təmir və bərpadan sonra "Qarabağ" hotelinin açılışını edib. Hotel ötən əsrin ortalarında istifadəyə verilib. Hotelin keçmiş adı da qaytarılıb və "Qarabağ" adı ilə fəaliyyət göstərəcək. Müasir səviyyəyə çatdırılan hoteldə Xankəndi şəhərinə səfər edəcək qonaqların rahatlığı üçün hər cür şərait yaradılıb. Burada müxtəlif kateqoriyalı otaqlar var. Binada restoran da qonaqların ixtiyarına veriləcək. Hoteldə işgüzar görüşlər və tədbirlər keçirmək də mümkün olacaq.

MÜASİR TƏLƏBLƏRƏ CAVAB VERƏN MƏRKƏZLƏR

İşğaldan azad olunan ərazilərimizdə görülən işlər sırasında Şuşa Otel-Konqres Mərkəzlərinin açılışı da diqqəti çəkəndir. Bir il bundan əvvəl Şuşa Otel-Konqres Mərkəzi Kompleksi istifadəyə verilib. Erməni işğalı dövründə burada Azərbaycan Prezidentinin təbirincə desək, "şeytan yuvası" - "parlamentin" binasının tikintisi planlaşdırılırdı. Ancaq indi həmin yerdə beşulduzlu otelin açılışı gerçəkləşdirilmişdi. Şuşa Otel-Konqres Mərkəzi Kompleksinin xarici görünüşündə ornamental kompozisiyalar və milli memarlıq elementləri tətbiq olunub. Nadir memarlıq həlli ilə diqqəti cəlb edən, dörd mərtəbədən və zirzəmidən ibarət Şuşa Otel-Konqres Mərkəzi Kompleksində 154 otaq, konfrans və ziyafət zalları, restoran, hovuz, SPA, fitness və digər xidmət bölmələri yaradılıb. Şuşa Otel-Konqres Mərkəzi Kompleksinin texniki təchizatı, idarəetmə və enerji təminatı sistemi beynəlxalq standartlara uyğun qurulub. Bununla yanaşı, binada ən yüksək texniki normalara uyğun havalandırma sistemləri tətbiq olunub. Qeyd edək ki, Şuşa Otel-Konqres Mərkəzi Kompleksinin kitabxanasında 1000-ə qədər kitab mövcuddur. Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu, TÜRKSOY, ölkəmizdəki bir sıra səfirliklər (Türkiyə, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Macarıstan, Özbəkistan, Türkmənistan) və Tatarıstanın daimi nümayəndəliyi bu kitabxanaya ümumilikdə 215-ə qədər kitab hədiyyə edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Xankəndi Konqres Mərkəzinin də təməlini qoyub. Konqres Mərkəzinin ümumi sahəsi 6 min kvadratmetr, tikintialtı sahəsi isə 2 min kvadratmetrə yaxın olacaq. Mərkəzin dörd mərtəbədən və bir zirzəmi qatından ibarət binasında müxtəlif tədbir və ziyafətlər keçirilməsi üçün zallar olacaq. Burada əyləncə və istirahət üçün idman zalı, qapalı hovuz və SPA zonası da yaradılacaq. Burada ən müasir işə məkənləri da yaradılacaq. Binanın birinci mərtəbəsində "Lobby Lounge & Terrace" restoranı fəaliyyət göstərəcək. Qarabağın özünəməxsus memarlıq üslubunda inşa ediləcək kompleksdə ölkə və beynəlxalq əhəmiyyətli tədbirlərin keçirilməsi üçün ən müasir tələblərə uyğun şərait yaradılacaq.

Xankəndi şəhərində görülən işlər sırasında əsaslı təmir və bərpadan sonra "Palace" hotelinin də açılışı olub. Hoteldə müxtəlif tipli 54 otaq var. Burada ən müasir işə məkənləri da yaradılıb. Lobbi, açıq və qapalı terras zonalarından ibarət restoranda 300 qonağı qəbul etmək imkanı olacaq. Bundan başqa, burada səhər yeməyi restoranı, "Şirin Coffee & Bakery", "Cafe Park-Fast Food" və "Dəfnə" restoranları fəaliyyət göstərəcək. Hotelin əyləncə və istirahət zonalarında SPA, sauna və qapalı hovuz, idman zalı yaradılıb. Xankəndinin mərkəzində yerləşən "Palace" otelindən açılan gözəl mənzərə qonaqların zövqünü oxşayacaq.

İkinci Qarabağ müharibəsində qazanılan şanlı qələbədən sonra Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə çox böyük infrastruktur layihələr icra olunur, şəhərlər və kəndlər yenedən salınır, yollar çəkilir, dayanıqlı məskunlaşma üçün nəhəng işlər həyata keçirilir. Keçmiş məcburi köçkünlər, erməni işğalı nəticəsində əziyyət və yurd həsrəti çəkmiş insanlar öz dedə-baba yurdlarına qayıdırlar. Azərbaycan dünyada yeganə ölkədir ki, ağır müharibədən dərhal sonra işğaldan azad edilən torpaqlarda bərpa və yenidənqurma işlərinə başlayıb. Bütün bunlar keçmiş məcburi köçkünlərin bundan sonra da mərhələli şəkildə doğma yurd-yuvalarına qayıtmalarına imkan verəcəkdir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Türk dövlətləri ilə münasibətlərin daha da möhkəmləndirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas prioritetlərindəndir. Etnik və mədəni köklərimiz, dilimiz, ortaq keçmişimiz mövcud münasibətlərin əsasını təşkil edir. Çağdaş dünyamızda türkdilli dövlətlər arasında əməkdaşlıq daha güclənib və yeni, daha düşünülmüş, pragmatik mərhələsinə start verilib. Yeni bir dövrə qədəm qoyan Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlarla, eləcə də, Türk Dövlətləri Təşkilatı ilə sıx əməkdaşlığa malikdir. "Bu, bizim üçün əsas beynəlxalq təşkilatdır, çünki bu, bizim ailəmizdir. Bizim başqa ailəmiz yoxdur.

Bizim ailəmiz Türk dünyasıdır. Əgər kimsə hesab edir ki, biz başqa yerdə ailə axtarmalıyıq, deyə bilərəm ki, bizi heç yerdə gözləmir və bunu artıq gizlətmirlər" – deyə Prezident İlham Əliyev çıxışlarının birində bildirmişdir. Xatırladaq ki, Azərbaycanın bu istiqamətdə töhfələrindən biri Türk Şurasının yaradılması ilə bağlı sazişin məhz ölkəmizdə imzalanmasıdır. Saziş Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkiyə prezidentləri tərəfindən imzalanıb. Naxçıvan Sazişinə əsasən, müəyyən edilmiş əsas fəaliyyət məqsədləri və vəzifələri, tərəflər arasında qarşılıqlı etimadın möhkəmləndirilməsi, regionda və dünyada sülhün bərqərar edilməsi, xarici siyasət məsələlərinə ortaq yanaşmanın təşviq edilməsi, beynəlxalq terrorizm, ortaq maraq kəsb edən bütün sahələrdə regional və ikitərəfli əməkdaşlığın gücləndirilməsi və s. məsələlərə önəm verilib. Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının fəaliyyəti dövründə türkdilli ölkələr arasında hərtərəfli əməkdaşlığa yardım edib.

Əlbəttə ki, Türk Şurasının yaradılmasına dair qərarın, Naxçıvanda keçirilən Zirvə Görüşündə qəbul edilməsi türk dünyası üçün rəmzi əhəmiyyət daşıyır. Naxçıvan sazişi ilə türkdilli dövlətlər arasında əməkdaşlığın təsisatlanmış yeni formatı yaradılmışdır. Ötən müddət ərzində bu əlaqələr genişləniib. Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının VIII Zirvə Görüşündə qəbul olunan tarixi qərarlardan biri Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının adının "Türk Dövlətləri Təşkilatı"na dəyişdirilməsi haqqında Qərar oldu. "Bizim ailəmiz Türk dünyasıdır. Biz özümüzü çox yaxşı hiss edirik. Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv olan bütün ölkələrlə qarşılıqlı münasibətlərimiz var və bizim siyasətimiz Türk Dövlətləri Təşkilatını gücləndirməkdir. Bu, böyük coğrafiyadır, böyük ərazidir, böyük hərbi gücdür, böyük iqtisadiyyatdır, təbii sərvətlərdir, nəqliyyat yollarıdır, gənc əhalidir, artan əhalidir və bir soydan, kökdən olan xalqlardır. Bundan güclü birlik ola biləmi? Əlbəttə ki, yox", - deyə Prezident bildirib.

TÜRK AİLƏSİ İDEYASI ƏTRAFINDA BİRLƏŞMƏYİN ZƏRURİLİYİ

İyulun 6-da Şuşada Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçılarının qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün keçirilməsi və Qarabağ Bəyannaməsi imzalanması tarixi əhəmiyyəti baxımından diqqəti çəkəndir. Türk Dövlətləri Təşkilatının dövlət başçılarının Şuşada qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün keçirilməsi ilə bağlı qərar ötən ilin noyabrında Astanada TDT-nin "Türk Əsri" çağırışı altında keçirilən 10-cu yubiley Zirvə görüşündə verilib. "Nəqliyyat, bağlantı və iqlim fəaliyyəti vasitəsilə dayanıqlı gələcəyin qurulması" mövzusunda qeyri-rəsmi Zirvə görüşü Azərbaycan Respublikasının təşəbbüsü ilə baş tutdu. Görüşdə Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri Kasım-Jomart Tokayev, Qırğız Respublikasının Prezidenti

Qarabağ Bəyannaməsi: türk dövlətləri arasında əməkdaşlığın yol xəritəsi

Zati-aliləri Sadır Japarov, Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri Şavkat Mirziyoyev, Türkiyə Respublikasının Vitse-prezidenti Zati-aliləri Cevdet Yılmaz, Macarıstanın Baş naziri Zati-aliləri Viktor Orban, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidenti Zati-aliləri Ersin Tatar, eləcə də Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibi Zati-aliləri Kubanıçbek Ömürəliyev iştirak etdilər. Bu, bir daha ölkəmizin Türk dövlətləri ilə münasibətlərə necə böyük əhəmiyyət verdiyini göstərir.

Son illər Azərbaycanın Türk dünyası ölkələri ilə əlaqələri yüksələn xətlə inkişaf edir, əməkdaşlığı isə genişlənərək demək olar bütün sahələri əhatələyir. Belə bir tədbirin Şuşada keçirilməsi Türk dövlətləri arasında əlaqələrin intensiv xarakter aldığını və dövrün tələblərinə, baş verən proseslərə uyğun olaraq sürətlə inkişaf etdiriyinin daha bir göstəricisidir. XXI əsrin türk dünyasının inkişaf və tərəqqi dövrünə çevrilməsi istiqamətində ardıcıl işlər görülür. Bu görüşün təşkilatı türk dövlətləri arasında əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsi baxımından əhəmiyyət daşıyır.

TDT - in siyasi, iqtisadi, mədəni sahələrdə, təhlükəsizliyin təmin edilməsi istiqamətində birgə fəaliyyət göstərməsi günün tələbidir. Tərəflərin bir-birinin ərazi bütövlüyü, suverenliyi, sərhədlərin toxunulmazlığı, habelə daxili işlərinə qarışmamaq prinsipləri əsasında dövlətlərin siyasi və iqtisadi təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsində əməkdaşlığa üstünlük verməsi də qlobal miqyasda yaranan vəziyyətin şərtlərindən sayıla bilər.

Şuşada keçirilən sammitin iştirakçıları birlik və əməkdaşlığın vacibliyini qeyd edərək, TDT-nin etibar edilən və dinlənən güclü struktura çevrilməsinin tərəfdarı olublar. Türk ailəsi ideyası ətrafında birləşməyin zəruriliyi diqqətə çəkilib.

TÜRK DÜNYASINI BİR ARAYA GƏTİRƏN ŞUŞA

Azərbaycan xalqının ənənələrinin bir rəmzi olan, zəngin tarixə sahib Şuşa dünya mədəniyyət xəzinəsinə böyük töhfələr vermişdir. 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan 44 günlük Vətən müharibəsində Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qəhrəman Azərbaycan Ordusu tərəfindən həmin il noyabrın 8-də Şuşa işğaldan azad edildi. Qarabağda 30 ilə yaxın davam edən işğal Vətən müharibəsindəki Qələbəsindən sonra başa çatdı. Qarabağ, o cümlədən Şuşa 44 günlük Vətən müharibəsində və sonra yaşanan hadisələr baxımından Türk dünyasında birlik və bərabərliyin rəmzinə çevrilib.

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Şuşada keçirilən qeyri-rəsmi Zirvə toplantısının yekunları üzrə qəbul edilən Qarabağ Bəyannaməsi türk dövlətləri arasında gələcək əməkdaşlığın yol xəritəsi oldu. Bu Bəyannamənin bəndləri TDT-nin gələcək sammitləri zamanı nəzərə alınacaq və əsas götürüləcək. Bəyannamədə qeyd olunduğu kimi, Türk dünyasını regionda və dünyada sülh, təhlükəsizlik, sabitlik, inkişaf və tərəqqi ideyalarına sadıq olan türk xalqlarının ortaq etnik köklər, tarix, dil, mədəniyyət, ənənələr və dəyərlərinə söykənən ailə olduğunu hesab edir.

2023-cü il noyabrın 3-də "TÜRKTİME" şüarı altında keçirilən, TDT-nin gələcək transformasiyasında və Türk dünyasının inteqrasiyası söylərində, eləcə də onların xalqlarının birlik və rifahının gücləndirilməsində növbəti mühüm mərhələ olan TDT-nin yubiley - Astana Zirvə görüşünün uğurlu təşkilatıdır. TDT-nin yaradılmasına dair Naxçıvan Sazişinə uyğun olaraq, Dövlət Başçıları Şurasının (DBŞ) müntəzəm görüşləri ilə yanaşı, ildə bir dəfə DBŞ-nin qeyri-rəsmi görüşlərinin keçirilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Zati-aliləri İlham Əliyevin təklifi bu əlaqələrin dərinləşməsinə müstəsna dərəcəyə malikdir.

Geniş Türk dünyasında olan xalqların bir araya gətirilməsində Şuşa şəhərinin mənəvi əhəmiyyəti danılmazdır. Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpasından sonra Şuşada keçirilən görüş Türk xalqlarının birliyinin, onların sülh və ədalətə sadıqlılığının bariz təzahürüdür.

Təkcə Azərbaycan deyil, bütün Türk dünyasının mədəniyyət beşiyi qədim Şuşa şəhəri ümummilli birləşdirici məkan rəmzi kimi yerini daha da möhkəmləndirir. Şuşa şəhəri 2023-cü ildə həm də Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı (TÜRKMOSYA) tərəfindən "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilmişdir.

Türk dövlətlərinin regionda və dünyada qlobal ticarətin və iqtisadiyyatın inkişafında əvəzsiz rolu nəzərə alınmaqla, müvafiq nəqliyyat infrastrukturunun və səmərəli transregional dəhlizlərin yaradılması yolu ilə türk dövlətləri arasında bağlılığın daha da inkişaf etdirilməsinin vacibliyi Bəyannamədə vurğulanır. ni vurğulanır.

TDT-yə üzv ölkələr arasında yaxın dostluq və qarşılıqlı əlaqələrinin olması, onların bir-birini qarşılıqlı şəkildə dəstəkləməsi təşkilatın inkişaf perspektivlərini şərtləndirən əsas amillərdən biridir. Belə ki, hələ 2020-ci ildə Vətən müharibəsi zamanı bəziləri hətta Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzv olmasına bax-

mayaraq, türk dövlətləri Azərbaycanın haqlı mübarizəsinə öz dəstəklərini verdilər. 2020-ci il türk dünyası üçün yadda qalan oldu. Belə ki, türk dünyasının önəmli uğurları, ən başlıcası Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad olunması, Azərbaycanın suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi əhəmiyyətli hadisədir.

"TÜRK DÖVLƏTLƏRİNİN RƏHBƏRLƏRİNİN AZAD EDİLMİŞ TORPAQLARA SƏFƏRLƏRİ QARDAŞLIQ HƏMRƏYLİYİNİN TƏZAHÜRÜDÜR"

Azərbaycan tarixi Zəfərdən sonra azad olunan ərazilərimizdə abadlıq-quruculuq işlərini davam etdirir. Zəfər qazanan Azərbaycan Qarabağımızda, Şərqi Zəngəzurda böyük quruculuq işlərini davam etdirir. Şuşada, Zəngilanda, Laçında və digər ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işləri işğaldan azad olunan hər bir şəhər, qəsəbə və kəndi müasir

məkana çevirir. Tamamilə yeni bir dövr yaşanılır və bu torpaqların əzəli sakinlərinin işğaldan azad edilmiş torpaqlara mərhələ-mərhələ qayıdışı böyük canlanmaya səbəb olub. Hər bir ərazidə böyük abadlıq-quruculuq işlərinə başlanılıb. Artıq işğaldan azad olunan ərazilərimizdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında genişmiqyaslı yenidənqurma, bərpa-quruculuq işləri davam etdirilir. İşğaldan azad olunan ərazilərin bərpası və Böyük Qayıdışın yüksək səviyyədə təmin edilməsi məqsədi ilə ardıcıl işlər görülür. Bildiyimiz kimi, Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv olan dövlətlər Azərbaycanın Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda aparılan bərpa-yenidənqurma işlərinə də öz töhfələrini verirlər.

Bu baxımdan Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev tərəfindən özbək xalqı adından hədiyyə olaraq Füzulidə inşa edilən və açılışı baş tutan Mirzə Ulucbəy adına 1 nömrəli tam orta məktəb, Qazaxıstan tərəfindən tikiləcək Füzulidə Kurmanqazı adına Yaradıcılıq İnkişafı Mərkəzi, Cəbrayılada yaradılan Azərbaycan-Türkiyə Beynəlxalq Meşə Təlim Mərkəzinə, Zəngilanda birinci mərhələsi açılan "Dost Aqropark" ağıllı kənd təsərrüfatı kompleksini və s. qeyd etmək olar. Ortaq soy-kök, ortaq tarix və mədəniyyət, milli dəyərlər, eyni zamanda, üzv ölkələr arasında qarşılıqlı dəstək, mövcud potensial və həyata keçiriləcək layihələr Türk Dövlətləri Təşkilatının rolunu daha da artırır və onu dünyanın aparıcı beynəlxalq qurumlarından birinə çevirir. "Türk dövlətlərinin rəhbərlərinin azad edilmiş torpaqlara səfərləri qarşılıqlı həmrəyliyin təzahürüdür". Bu fikri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Şuşada keçirilən Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət başçılarının qeyri-rəsmi Zirvə görüşündə çıxışında deyib.

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, Türkiyə Prezidenti Şuşa, Füzuli, Zəngilan və Cəbrayıl, Özbəkistan və Qazaxıstan prezidentləri Şuşa və Füzuliyə, Qırğızıstan Prezidenti Füzuli və Ağdam səfərləri etmişlər: "Fürsətdən istifadə edərək, qarşılıqlı mədəniyyətin rəmzi olan məktəb və yaradıcılıq mərkəzinə və eləcə də tikiləcək məktəblərə görə qarşılıqlı əməkdaşlıq və hökumət başçılarna bir daha təşəkkürümü bildirirəm".

TDT-nin Baş katibinə sözügedən Bəyannamədə nəzərdə tutulan qarşılıqlı fəaliyyəti və birgə səyləri əlaqələndirmək tapşırığı verilib. Prezident İlham Əliyev Türk dünyasının birliyi, həmrəyliyi, təhlükəsizliyi və rifahına böyük və davamlı töhfə verərək, TDT-nin vahid ruhunun gücləndirilməsində qətiyyətli liderlik nümayiş etdirib.

Zümrüd BAYRAMOVA

“Zirvə görüşü türk dövlətlərinin əlaqələrinin gücləndirilməsinin növbəti nümunəsidir”

Şuşa şəhərində Türk Dövlətləri Təşkilatının qeyri-rəsmi Zirvə görüşünün keçirilməsi tarixi hadisədir. Bu Zirvə görüşü üzv ölkələr arasında əlaqələrin gücləndirilməsi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Dövlət başçılarınun çıxışlarında əməkdaşlığın gücləndirilməsinə xidmət edən təşəbbüslərin irəli sürülməsi birliyimizi daha da gücləndirəcək amillərdir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədr müavini Sevinc Fətəliyeva deyib.

Deputat bildirib ki, qeyri-rəsmi Zirvə görüşü türk dövlətlərinin mövcud olan sıx əlaqələrinin və əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi niyyətinin növbəti nümunəsidir: “15 il əvvəl Naxçıvanda bu təşkilat yaranandan keçən dövr ərzində TDT səmərəli fəaliyyət göstərmişdir. Bu müddət ərzində mədəni, humanitar, iqtisadi və siyasi əlaqələrin genişləndirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılıb. Azərbaycan bütün türk dövlətləri ilə geniş münasibətlərə malikdir və bu ölkələr arasında əlaqələrin güclənməsində maraqlıdır. Türk dünyasının 200 milyondan çox insanın yaşadığı geniş bir coğrafiyanı əhatə etdiyini nəzərə alsaq, bu böyük ailənin integrasiyasının, birliliyinin nə dərəcədə möhtəşəm nəticələr verə biləcəyini təsəvvür edə bilərik. Azərbaycan bu təşkilatın yaranmasında yaxından iştirak edib, hər zaman türk dünyasının sıx birləşməsinə çalışıb.

Millət vəkili sözlərinə görə, tədbirdə çıxışı zamanı Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, Türk ölkələri ilə əlaqələrin genişləndirilməsi, Türk dünyasının və Türk Dövlətləri Təşkilatının gücləndirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritet istiqamətidir: “Azərbaycan həmişə Türk dünyasının sıx birləşməsi, onun siyasi, iqtisadi və hərbi qüdrətinin artması, global arenada güc mərkəzinə çevrilməsi naminə səylər göstərib. Dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, Türk Dövlətləri Təşkilatı dünya miqyasında güc mərkəzlərinin birinə

çevrilməlidir: “Biz böyük coğrafi məkanı əhatə edirik, üzv ölkələrdə müsbət demoqrafik dinamika müşahidə olunur, hərbi potensialımız döyüş meydanlarında özünü dəfələrlə göstərmişdir. Zəngin təbii resurslarımız, onların nəqli üçün müasir infrastruktur, Mərkəzi Asiyanı, Qafqazı Aralıq və Qara dəniz limanları ilə birləşdirən nəqliyyat dəhlizləri, zəngin və qədim tariximiz, mədəniyyətimiz bizim böyük sərvətimizdir. Xalqlarımızın ənənəvi dəyərlərə sadıqlığı və eyni etnik köklərə malik olmaları ölkələrimizi sıx birləşdirir. XXI əsr Türk dünyasının inkişafı əsri olmalıdır”. Prezident İlham Əliyev həmçinin, deyib ki, keçən il sentyabrın 20-də Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa edəndən sonra Şuşada keçirilən bu Zirvə görüşü rəmzi mənə daşıyır. Eləcə də, diqqətə çatdırılıb ki, “Böyük Qayıdış” Proqramının icrası çərçivəsində bu günə qədər 8 minə yaxın keçmiş məcburi köçkün Laçın, Füzuli, Şuşa, Xocalı şəhərlərinə və dörd kəndə qayıdıb. Bu ilin sonuna qədər 20 min insan azad edilmiş torpaqlara qayıdacaq.

Millət vəkili sözlərinə görə, Zirvə görüşündə türk dövlətlərinin liderləri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etməsinə xüsusi vurğulayıblar: “Eyni zamanda, TDT-nin daha bir önəmli

missiyası tərəfdaşlıqdan integrasiyaya aparan yolla bağlıdır. Sammitdə Trans-Xəzər beynəlxalq nəqliyyat marşrutunun əhəmiyyətini vurğulanıb, nəqliyyat daşımalarının vaxtını azaltmaq üçün multimodal rəqəmsal platforma, rəqəmsal ticarət dəhlizinin yaradılmasının önəmi qeyd edilib. Eyni zamanda, Azərbaycanda COP29-un keçirilməsinə güclü dəstək ifadə edilib. Həmçinin, qonaqlar qədim Şuşa şəhərində olmaqdan məmnunluqlarını vurğulayıblar. “Prezident İlham Əliyevin TDT-yə üzv ölkələrin integrasiyasında və inkişafında oynadığı rola verdiyi qiymət hamıya məlumdur. Təşkilata üzv ölkələr və onların rəhbərləri dövlətimizin başçısının bu istiqamətdəki fikirlərini nəinki bölüşür, həmçinin özləri də imkanları çərçivəsində təşkilatın daha da inkişaf etməsi və nüfuzlu beynəlxalq quruma çevrilməsi üçün səylər göstərirlər. Lakin, heç şübhəsiz, Azərbaycan Liderinin bu təşkilatla bağlı gördüyü işlər, irəli sürdüyü ideyalar və təşəbbüslər TDT-nin gələcək inkişaf trayektoriyasının nədən ibarət olacağına istiqamət verən mayak rolunu oynayır. Şuşa sammitində imzalanmış Qarabağ Bəyannaməsi isə Türk dünyasının həmrəyliyini və eyni zamanda, Türk Dövlətləri Təşkilatının beynəlxalq nüfuzunu daha da gücləndirəcək”.

Ləman Sərraf

Lale Mehralı

Torpaq o zaman Vətən olur ki...

“Vətən nədir?” sualına keçmişdən bu günə bir çox insanlar tərəfindən müxtəlif cavablar verilib, bir çox dahi bununla bağlı müdrik kəlamlar deyib. Əslində, vətən anlayışı hər kəs üçün fərqli mənalar kəsb edə bilər, lakin bütün yollar bir nəticəyə gətirib çıxarır – Vətən müqəddəsdir.

Vətən, milli düşüncəli və millət sevdası ilə yaşayanların toplaşdığı yerdədir. “Torpaq, uğrunda ölənlərsə, vətəndir” deyilməyib boşuna. Bir parça torpağı vətən edən odur ki, onun uğrunda canını fəda edə bilən insanlar var. Ona görə də uğrunda canının verilə biləcəyi torpaqları vətən kimi ifadə etmək olar. Amma “Vətən nədir?” sualına verilə biləcək cavablar bunlarla məhdudlaşmır. Vətən hər şeydən əvvəl bir xalq üçün müstəqillik, suverenlik rəmzidir. Çünki heç bir xalq düşmən tapdığı altında olan torpaqda yaşamaq istəmir və yaşaya bilməz. Əslində, vətən elə torpaqdır ki, onu düşmən boyunduruğunda saxlamaq olmaz. Vətən bizim ümumi evimizdir və o evin sahibi yadlar ola bilməz.

Hamımızın anadangəlmə, yaradılışdan bir vətəni olur - doğulduğu, böyüdüüyü, son nəfəsini aldıqdan sonra əbədi yuxuya getdiyi torpaqlar. Hamımız sevincimizi, kədərimizi o torpaqda yaşayırıq, dərdimizi onunla bölüşür, sevincimizi onunla paylaşır, ruzimizi ondan alırıq. İnsanlar öz kökünü, bir millətə mənsubluq hissini adına vətən dediyimiz torpaqlarda qazanır. Ona görə də insanlar dünyaya gələndən öləndək vətən üçün yaşayır, vətən üçün çalışırlar. Müharibələr vətən üçün baş verir, qələbələr vətən üçün qazanılır. Vətən sevgisi ata mirası kimi nəsildən nəsilə ötürülür, vətən sevdası beləcə müqəddəsleşir. Vətən sevgisini mənsub olduğumuz millətə, vətəndaşı olduğumuz dövlətə, səmada dalğalandırdığımız bayrağı, danışdığımız dili, həm yaşayırıq, həm də yaşatdığımız mədəniyyəti sevmək kimi izah etmək olar.

Ailə və ağısaqqallıq institutları, doğma dil, din, əxlaqi və mental dəyərlərə söykənən dövlətçilik sistemi əslində bir cəmiyyətin milli-mənəvi sərvətidir, şansıdır. Sarsılmaz dövlətlər bu dəyərlər üzərində yaranır və inkişaf edir. İndi o dövlətlər güclüdür ki, onlar tarixləri ilə bu günlərin sintezini düzgün qura bilərlər.

Vətənpərvərlik təkcə indiki zamana dair hiss və düşüncələrimizlə deyil, həm də gələcək üçün hisslərimiz, ideallarımız və məsuliyyətlərimizlə əlaqəli bir anlayışdır. Bu kontekstdə gələcək nəsillərə miras qoyacağımız vətən sevgisi, onlarda vətən sevgisini aşılamaq baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Ona görə də vətən sevgisi təkcə keçmişdə yaşamış əcdadlarımıza, bu torpaqlar uğrunda vuruşmuş görkəmli Azərbaycan sərkərdələrinə, Vətən müharibələrində şəhid olmuş oğullara minnətdarlıq borcu deyil, həm də gələcəkdə vətənin əmanət ediləcəyi gənclərə qalmalı olan müqəddəs bir mirasdır.

Vətəni, millətini sevməyə çalışan insanların qəlblərindəki sevgi bəşəriyyət üçün faydalı olmağı prioritet edir. Əslində, vətəni sevməyə çalışan bir insan dünyanı sevir, ölkəsində sülh olmağını istəyən insanlar dünyada sülhü arzulayırlar. Nəticə etibarilə vətən sevgisi, xəmirində müqəddəslik və mənəviyyət olan xüsusi bir məfhumdur. Mənəviyyəti olan insanlar vətən üçün ölür, mənəviyyətsiz insanın vətən sevgisi də saxtadır. Unutmaq olmaz ki, qəlbi vətən sevgisi ilə dolu olan insanlar təkcə öz ölkəsi üçün deyil, həm də dünya üçün faydalıdırlar. Uşaqların vətənpərvər ruhda böyüməsi, gənliyin milli tərbiyə alması bir dövlətin gələcəyinin qarantı altına alınması deməkdir.

“1 sentyabr seçkiləri Azərbaycanın siyasi tarixində yeni bir səhifənin başlanğıcıdır”

“1 sentyabr seçkiləri Azərbaycanın siyasi tarixində yeni bir səhifənin başlanğıcıdır”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Azər Badamov deyib.

Deputat bildirib ki, ərazilərimizdə suverenlik təmin olunandan sonra Azərbaycanın bütün ərazilərində keçirilən ilk seçkilər Prezident seçkiləri oldu: “İndi də 1 sentyabrda xalqımız ilk dəfə olaraq işğaldan azad olunmuş ərazilərdə seçkilərdə iştirak edəcəklər. Milli Məclisin altı çağırışında keçmiş məcburi köçkünlər öz deputatlarını ölkəmizin digər ərazilərində seçirdilər. Hətta bir rayonun seçiciləri bir neçə rayonda məskunlaşdığından həm təbliğat, həm də seçki prosesinin aparılması çox çətin idi. Keçmiş

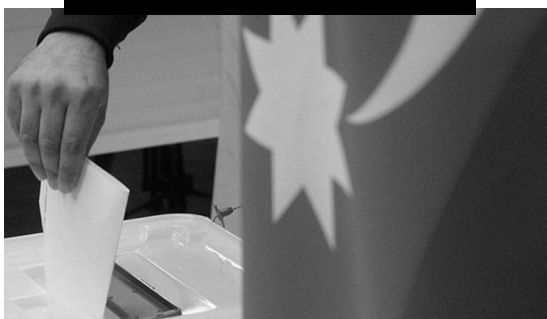
məcburi köçkünlərin müəyyən mənzil-məişət problemləri qalmaqda idi. 300 mindən çox keçmiş məcburi köçkün müasir qəsəbələrdə yerləşdirilsə də, bəzi ailələr hələ də yataqxanalarda qalırdı. Bu da seçki prosesində çoxlu problemlərin gündəmə gətirilməsinə yol açdı. Bu gün isə onlar üçün müasir kəndlər və şəhərlər yenidən qurulub bərpa olunur. Keçmiş məcburi köç-

künlərin bütün məişət-mənzil problemləri ən yüksək səviyyədə həll olunur. Hələ də öz ata yurdlarına qayıtmamış keçmiş məcburi köçkünlərdə də tezliklə qayıtmaq ümidi yaranmışdır. Çünki, dövlətimiz öz doğma yurdlarına qayıtmaq istəyən bütün keçmiş məcburi köçkünləri müasir evlərlə təmin edəcəkdir. Bu da xalqımızın dövlətə inam və etibarını daha da artırır.

İndi isə keçmiş məcburi köçkünlərin bir hissəsi artıq azad olunmuş rayonlarda öz deputatlarını seçəcəklər. Bu gün 8 minə yaxın insan öz atababa yurdlarına qayıdıb. Həmin rayonlarda seçki məntəqələri qurulmuşdur. 1 sentyabrda onlar öz doğma yurdlarında seçki məntəqələrinə gedəcəklər və böyük qürurla səs verəcəklər. Təbii ki, bu, Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi altında yazılan yeni tarixin ilk səhifələridir”.

Söylü Ağazadə

MÜNASIBƏT

Hər il fərqli bir ölkənin ev sahibliyi etdiyi 29-cu "Tərəflərin Konfransı (COP)" noyabrın 11-dən 22-dək Bakıda keçiriləcək. BMT-nin İqlim Dəyişikliyi Konfransı və ya COP29-un 2024-cü ilin noyabrında Azərbaycanda keçirilməsi elan edildəndən bəri rəsmi Bakı hazırlıq işlərinə çox da vaxt qalmadığını və işlərə start verdiyini bildirib.

Bakıda keçiriləcək COP29 tədbirində yoxsul ölkələrə iqlimlə bağlı vəsait vermək, onlara istixana qazı emissiyalarını azaltmaq və ekstremal havanın təsirlərinə uyğunlaşmaqda kömək etmək üçün inkişaf etmiş ölkələrdən yeni qlobal hədəflərə doğru gəlmək gözlənilir. Azərbaycan mühüm qlobal konfransa ev sahibliyi etməklə beynəlxalq nüfuzunu və ekoloji gündəliyə sadiqliyini nümayiş etdirir və bununla da dünya səhnəsində fəal və nüfuzlu oyunçu kimi rolunu gücləndirir. Bəs bu tədbirin ölkəmiz üçün hansı əhəmiyyəti olacaq? SİA olaraq şəhər sakinləri arasında "COP29 beynəlxalq tədbirinin ölkəmiz üçün hansı əhəmiyyəti var?" mövzusunda sorğu keçirdik.

Şəhər sakini Günel Soltanlı: "COP29 tədbirinin keçirilməsi tək Azərbaycan üçün xeyirli olsun. Azərbaycan onsuz da dünyada tanınır. Məncə, Azərbaycanı tanımayan ölkə yoxdur. Son 2-3 il ərzində, müharibə dövründə də qələbəmizi bütün ölkələr tanıdı, bildi. Bu beynəlxalq tədbirlə də daha da yaxşı irəli gətməyimiz mümkün olacaq deyə, düşünürəm".

Şəhər sakini Mətanət Bədəlova: "Bu beynəlxalq səviyyəli COP29 tədbirinin ölkəmizdə keçirilməsinə çox yaxşı baxıram. Ölkəmizin tanınması çox yaxşı hadisədir. Hətta bəzi ölkələr var ki, bizi tanımır, Azərbaycanın adını eşidəndə belə təəccüblənirlər. Düşünürəm ki, bu, Azərbaycan üçün çox faydalı olacaq. Biz

Azərbaycanda keçiriləcək COP29-a paytaxt sakinlərinin BAXIŞI

çox qonaqpərvər xalqı, gələn turistlərin razı qalacağından çox əminəm".

Şəhər sakini İsmayıl İsmayilov: "Bu beynəlxalq tədbir dünyada hər yerdə keçirilsə, niyə bizdə də keçirilməsin? Özümə də maraqlıdır ki, necə olacaq. Birinci dəfə COP29 tədbirinin necə keçiriləcəyinin şahidi olacağam. Məncə, Azərbaycanda keçirilməlidir, çox maraqlı olacaq. Azərbaycan beynəlxalq tədbirlərin öhdəsindən güclə də olsa, gələ bilər. Bəzi şeylər var ki, razı qalır, bəzi şeylər də var ki, razı qalmır. Amma öhdəsindən də gələrik. Bu qədər hazırlıq gedir, təmir işləri aparılır. Məncə, çox yüksək səviyyədə olacaq".

Şəhər sakini Firudin Qurbanov: "COP29 tədbirinin keçirilməsinə çox müsbət yanaşıram. Bizim ölkə başçımız çox yaxşı insandır. Bu, öz subyektiv fikrimdir.

Bütün dünyada ekologiyaya görə böyük mübarizə gedir. Bizim Prezidentimiz çox gözəl qərar qəbul edib. Bütün dünyanı Azərbaycana, Bakıya cəmləyir. Hətta köhnə maşınları da lazım olan, qayda-qanun çərçivəsində ultizasiya edir. Bu, çox müsbət haldır. Çünki kimin əlinə beş manat keçirsə, gedib maşın alır, pul qazanmaq üçün küçələrə düşür. Bu da düzgün deyil. Ona görə də Qarabağın boş qalmaması üçün burada işləmək istəməyənlər oraya getsinlər. Zəhmət çəkib işləsinlər, öz ailələrini saxlasınlar, xalqın da qulluğunda dayansınlar. Minlərlə şəhid vermişik, ona görə yox ki, gəlib Bakıda 3-5 manat qazanıb dayansınlar. Onlar Vətən də başa düşürlər. Prezidentimiz kursu çox düzdür. O padşah, mən isə sadə vətəndaşam. Amma mən vətəndaşlıq borcumu yerinə yetirib deyirəm. Vaxt gələcək xalq daxildə baş qaldıranları tanıyacaq, yenə də Prezidentin arxasınca gedəcək. Onu dəstəkləyənlər bütün Azərbaycan xalqının 90%-dir. Prezidentimiz Allahın Rəsuludur. Allahın izni olmasa, heç bir padşah dövlətin başına gələ bilməz. Padşaha qarşı danışmaq Allaha qarşı danışmaq deməkdir. Mən əsl azərbaycanlıyam. Bizim bir düşmənimiz var ki, o da ermənidir. Prezidentimizi istəməyən kimsə bütün Azərbaycan xalqının düşmənidir".

Şəhər sakini Leyla Hüseynova: "COP29 tədbirinin Azərbaycanda keçirilməsinin Azərbaycan üçün böyük əhəmiyyəti var. Ona görə ki, bu, diqqətdir. Azərbaycana bunun həvalə edilməsi çox önəmlidir. Bu qədər dövlət içində Azərbaycanı seçmək, ona səlahiyyət vermək çox qürurludur. Bütün Avropa indi Azərbaycanı tanıyır. Azərbaycan dünyaya qaz satdığına görə tanıyırdılar. COP29 tədbirinin keçirilməsinin iqtisadiyyat, turizm üçün çox faydalıdır. Ölkəmizə daha çox diqqət gələr.

Yadımdadır ki, "Avroviziya", Formula1 və s. beynəlxalq tədbirlər keçirildi. Ondan sonra nə qədər turist Azərbaycana gəldi. Ümumiyyətlə, Avropa Azərbaycanı tanımır, onlar elə başa düşürdülər ki, Azərbaycan inkişaf etməmiş Asiya ölkəsidir. Ancaq gəlib gördəndə çox təəccübləndilər. Bundan sonra Azərbaycana gəlmək istəyirdilər. Mən inanıram ki, COP29-dan sonra da daha çox turist gələcək. Şəhərin isə təmir olması ona görə pisdir ki, yolları bağlayıblar. Şəhərimiz onsuz da gözəldir. Ancaq fikirləşirəm ki, turistləri Qarabağa da aparacaqlar. Hər gələn turist Azərbaycanın gözəlliklərini görəcek. Bu tədbir tələbələr, könüllülər üçün böyük təcrübə olacaq".

Şəhər sakini Gülbəniz Məmmədova: "Çox şadam ki, Azərbaycanda belə tədbirlər keçirilir. Ölkəmiz çox inkişaf edir. Bu beynəlxalq tədbirlərin öhdəsindən çox yaxşı gəlirik. COP29 tədbirini də yüksək səviyyədə keçirəcəyik".

Söylü Ağazadə

"Şuşa növbəti dəfə Azərbaycanın təşəbbüsü ilə Türkdövlətlərinin topladığı mühüm məsələləri müzakirə etdiyi məkan oldu". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında deputat Ceyhun Məmmədov deyib.

O bildirib ki, bildiyimiz kimi əvvəlki dövrlərdə də Şuşada dəfələrlə müxtəlif tədbirlər keçirilib: "Xüsusilə də son tədbirin əsas məqsədi Türkdövlətlərinin birliyinin, həmrəyliyinə daha da gücləndirmək və Türkdövlətlərinin beynəlxalq bir gücə və təşkilata çevirməkdir. Əslində bu gün dünyada çox ciddi proseslər gedir, bu gün biz artıq beynəlxalq təşkilatların öz rolunu oynaya bilmədiyini dünyada gərginliyin və münaqişənin artığını görürük və bu mənada Azərbaycanın növbəti dəfə belə bir tədbirə ev sahibliyi etməsi, növbəti dəfə belə bir təşəbbüslə çıxış etməsi olduqca vacib və

"Bu görüşün Şuşada keçirilməsi tarixi hadisədir"

önəmli bir məsələ kimi qiymətləndirilməlidir.

Cənab Prezident çıxışında çox önəmli məsələlərə toxundu, bu gün Türkdövlətlərinin əməkdaşlığı üçün çox böyük imkanları var, bu gün Azərbaycan və Türkiyə olduqca mühüm kommunikasiya xətlərinin üzərində yerləşir və yükdaşımaları üçün çox geniş imkanlarımız var. Azərbaycan iqtisadi potensialını da daha da gücləndirir. Orta Asiya Respublikaları öz məhsullarını Azərbaycan ərazisindən keçirməklə dünyanın müxtəlif bölgələrinə göndərə bilərlər. Və buda olduqca vacib və mühüm məsələlərdən biridir. Digər məsələlərdən biri isə məlum olduğu kimi Şuşa bu gün İslam mədəniyyətinin paytaxtıdır və ondan əvvəl Türkdövlətlərinin paytaxtı idi. Bu gün Azərbaycan xalqı hər il 8 noyabrı Zəfər

Günü kimi qeyd edir və Türkdövlətlərinin buraya gəlməsi burada görülən işləri görməsi və eyni zamanda Ermənistanın törətdiyi vəhşiliklər ilə yaxından tanış olması da çox önəmlidir".

"Bu gün Azərbaycan Şuşanı, Qarabağı yenidən qurur, yenidən dirçəldir və bu tədbir bir daha onu göstərir ki Şuşa Azərbaycandır, Qarabağ Azərbaycandır və Azərbaycan bu əraziləri azad etdikdən sonra qısa bir zamanda burada böyük quruculuq və abadlıq işlərinə başlayıb. Bu sammit həm də Türkdövlətlərinin birliyinin həmrəyliyinin göstəricisidir, müxtəlif vəziyyətlərdə müxtəlif şəraitlərdə türkdövlətlərinin bir-birinin yanında olduğunun göstəricisidir.

Bu gün biz Türkdövlətlərinin daha sürətli formada inkişaf etdiyini birləşdiyini və gücləndiyini açıq aydın görürük və bütün bunlar da ona əsas verir deməyə ki Türkdövlətləri yaxın müddətdə böyük bir gücə və böyük bir potensiala çevriləcək və bu bizə imkan verəcək ki, biz qarşımıza qoyduğumuz hədəf və məqsədlərə nail olaq" - deyə o, əlavə edib.

Söylü Ağazadə

Orban dedi və etdi

“Avropa Patriotları” bütöv bir fraksiyaya çevrildi

Rusiyaya səfəri Avropada hiddət dalğasına səbəb olan Macarıstanın baş naziri Viktor Orban Avropa istiblişməntini narahət etmək üçün yeni səbəb tapıb. Ötən həftə sonu Orbanın yaradılmasını bir həftə əvvəl elan etdiyi “Avropa Vətənpərvərləri” qrupu Avropa Parlamentinin divarları arasında rəsmi olaraq fraksiya yaratmaq üçün tələb olunan həddi keçib.

Hələ bazar ertəsi Fransa Milli Birlik hərəkatı Marin Le Pen və onunla birlikdə ifrat sağçı Kimlik və Demokratiya fraksiyasının qalıqları bu qrupa qoşula bilər. Bu, Vətənpərvərlərə Aİ-nin qanunverici orqanında üçüncü ən böyük qüvvəyə çevrilməyə, Viktor Orbanın özünə isə ümumAvropa gündəminin tonunu daha da inamla təyin etməyə imkan verəcək.

Macarıstanın Baş nazirinin müşaviri Balazs Orban, Respublika Baş nazirinin ertəsi gün Euractiv-ə verdiyi müsahibədə “Hər gün xəbərlər olacaq, lakin biz gözləyirik ki, Avropa üçün Patriotlar çox tez üçüncü ən böyük fraksiya olacaq”. Əvvəlcə bu cür təminatlar çoxlarına çox təkəbbürlü görünürdü. Yeni qrupun onurğa sütununu təşkil edən üç partiyadan - Macarıstan Fides, Avstriya Azadlıq Partiyası və Çexiyanın keçmiş lideri Andrey Babisin ANO partiyasının bir-

ailələrimizi qorumaq üçün”, İspan Vox və Portuqaliyanın Chega partiyası Patriotlara qoşuldu. Ancaq “vətənpərvər” sıraların sürətlə artırılması, görünür, bununla bitməyəcək.

Keçən həftənin əvvəlində Viktor Orban əminliklə bildirdi ki, Fransada iyulun 7-də keçiriləcək seçkilərin ikinci turundan sonra onun qrupu “indi h a m i n i n düşündüyündən daha sürətli” inkişaf edəcək. Bununla da Macarıstan lideri sadəcə arzulanmayıb. Financial Times-ın (FT) məluma-

tına görə, hələ bu bazar ertəsi Marine Le Penin Milli Birlik hərəkatı Macarıstanın baş nazirinin qrupu ilə ittifaq məsələsini həll etməyi planlaşdırır. “Avropa İttifaqı Parlamentində “patriotlar”ın maraqlarını təşviq etməyə kömək edən hər şey bizim üçün yaxşıdır. Orban Aİ səviyyəsində işləmək bacarığına malik əla siyasətçidir”, -

Demokratiya (İD) AP-də 57 yerlə başa çatıb, lakin indi praktiki olaraq üzvlərini itirib. Yaşillər və Sollar fraksiyaları müvafiq olaraq 53 və 46 deputatla yeni AP-yə daxil oldular. Aİ-nin qanunverici orqanının 80-ə yaxın yeni üzvü siyasetdən kənar qalıb. Yeni parlamentin yekun konfigurasiyası iyulun ortalarına qədər bəlli olmalıdır.

AP-yə son seçkilərdə 30 mandat əldə etmiş əsas ifrat sağçı Fransa qüvvələrinin “Avropa Vətənpərvərləri” Orban qrupuna ehtimalla daxil olması Marin Le Penin qüvvəsi olan “Kimlik və Demokratiya” fraksiyasını avtomatik məhv edəcək. Bununla belə, bəzi məlumatlara görə, İD-nin qalan bir neçə üzvü, o cümlədən Matteo Salvini İtaliya “Liqa”ı proqnozlaşdırıla bilən sonu gözləməmək qərarına gəliblər və könüllü olaraq “Patriotlar” sıralarına qoşulmaq niyyətindədilər. “Le Pen, Orban və digər nümayəndə

heyətləri keçən bazar günündən əvvəl (yeni iyunun 30-dan əvvəl) razılığa gəldilər ki, yeni fraksiya yaratmaq üçün ID-nin mövcudluğunu dayandıracaq”, - məlumatlı bir Avropa Parlamenti deputatı bildirib və əlavə edib ki, nümayəndə heyətləri həftə bütün yüksək vəzifələr paketinin öz aralarında bölüşdürülməsinə razılığa bildilər.

Ümumi anti-immigrant əhvalruhiyyəli və rusiyapərəst olmasa da, müharibə əleyhinə olan ifrat sağçı qüvvələrin Viktor Orbanın qanadı altında birləşmə perspektivi İtaliyanın baş naziri Giorgia Meloninin “Avropa Mühafizəkarları və İslahatçılar”ı üçün mütləq zərbə olacaq. Bu yaxınlarda, ECR altı Avropa Parlamentinin İspan Vox-dan Patriotlara gətirməsindən sonra belə bu yeri qoruyub saxlamağı bacaran AP-də üçüncü ən böyük fraksiya oldu.

Bununla belə, bütün qrupunların Macarıstanın baş naziri ilə yeni fraksiyaya daxil olması ehtimal olunan “Vətənpərvərlər”ə dərhal AP-də 86 yer almağa imkan verəcək və bu xüsusi fraksiyanı avtomatik olaraq üçüncü ən böyük fraksiyaya çevirəcək. Ölçü burada önəmlidir: məsələn, fraksiyanın ölçüsü komitə sədrliyi və vitse-prezidentlər, onun nümayəndələrinin nə qədər mühüm vəzifələr ala biləcəyini müəyyən edir. Lakin AP-yə iyun seçkiləri nəticəsində güclənən ifrat sağçı cinahın daha çox post üçün müraciət etmə ehtimalını gözləyərək, Avropa Xalq Partiyası, Sosial Demokratlar, “Yenilənən Avropa” mərkəzi qrupu və Yaşillər irəliləmə razılığa gəliblər. Bu isə o deməkdir ki, Avropa Vətənpərvərləri öz siyasi və institusional güclərini Aİ daxilində mövqelərin uyğun bölgüsünə çevirmək üçün çətin mübarizə aparacaqlar.

V.VƏLİYEV

Elçin Bayramlı

Soyuq vətəndaş müharibəsi

“Bu camaata nə olub ki, az qala söz də anlamırlar!” (Quran, Nisa 78)

Vətəndaş müharibəsinin odlu silahlarla kütləvi qarşıdurma, qardaş qırğını forması yaxın tariximizdən yaxşı məlumdur. Lakin, onun bu yazımızda danışacağımız soyuq forması da var ki, son illərdə xeyli şiddətlənib.

Xaos dövrünün- 90-cı illərin isti hesablaşmaları, indi “soyuq müharibə” müstəvisinə keçib. Kriminal hadisələrin sayı getdikcə artır. Mətbuatı, televiziyanı, sosial şəbəkələri bir-cə gün izləmək kifayətdir ki, zorlama, intihar, bıçaqlanma, oğurlanma, zəhərlənmə, güllələnmə, əlbəyaxa dava və s bu kimi soyuq vətəndaş müharibəsi elementlərinin getdikcə çoxaldığını görəsen. Cəmiyyət artıq belə xəbərləri adi hadisələr kimi qəbul edir və xüsusi maraqla izləyir.

Bir-birinin maşınına yol verməmək və ya yanındakı qıza başqasının baxması üstündə baş verən qanlı davalarda bir vaxtlar amerikalı kinolarında gördüyümüz mənzərələri indi real görürük. Bəzən münasibətləri aydınlaşdırmaq üçün tapança və ya avtomatla hesablaşılır. Yaxşı ki, bu ölkədə odlu silah saxlanması qadağandır, yoxsa hər gün şəhərin ortasında adamlar bir-birini güllələyər...

Mənəvi deqradasiya nəticəsində cəmiyyətdə vahid dəyərlər yoxdur. Hərənin öz dəyərləri var. Dindar qrup onlarla təriqətə bölünüb, hər kəs digər dinə, təriqətə mənsub olanı kafir sayır, həftə bir-birinə əsəbiləşəndə “sənin qətlin vacibdir” deməkdən də çəkinmir.

Liberallar bütün mənəvi dəyərlərə tüpürməyi təbliğ edir. Siyasi fəallar müxtəlif kiçik partiyalar arasında bölünüb, hər kəs başqasını satqın, saxtakar hesab edir. İdeoloji bölünmə də sürətlə gedir- Millətçi, avropaçı, amerikalı, ruspərəst, iranpərəst, ərəbpərəst, kosmopolit, leberal, sosialist, qlobalist... həftə satanist!

Sosial ədalət tam təmin olunmayanda sosial qruplar arasında uçurum böyüyür. Evdə körpəsi acından və ya xəstəlikdən ölənin yanından bir harınlamış müxtəxor 150 minlik maşınla keçib onu palçıq batıranda nifrət pik həddə çatır

Yad adamlar bir yana, son vaxtlar müharibə keçib qohumlar arasına və ailə daxilinə. Ata qızını zorlayır, oğul anasını öldürür, qardaş bacısının başını kəsir, ana körpəsini boğur... Nə baş verir?

Bu suala cavab vermək üçün nəticələrlə uğraşmaq yox, problemin səbəblərini araşdırmaq lazımdır. Bəs problemin əsas səbəbləri nədir? Qruplaşdırsaq, burda fiziki-bioloji (1), mənəvi-psixoloji (2) və sosial-iqtisadi (3) faktorların böyük rolu var. Bir az açıqlayaq.

1-ci faktor. Qida terroru. GMO və süni kimyəvi qidaların, psixotrop maddələrin insanlarda ciddi problem yaratdığı məlumdur. Genetik kodların, bioloji strukturun dəyişməsi aqressiv, ruhsuz, duyğusuz insanlar yetişdirir. Belələri adamı uf demədən milçək kimi əzib öldürürlər. Bir çox müasir “qidaların” insanı zombiləşdiriyini dünyanın nüfuzlu alimləri dəfələrlə bəyan ediblər. Qidaların psixologiyani dəyişməsi isə artıq çoxdan elmi sübut olunmuş faktdır.

2-ci faktor. Psixotron terror. Media fasiləsiz olaraq dəhşət saçır- kriminal xəbərləri ən incə təfərrüatları ilə (başını belə kəsdim, ciyərini belə çıxardım filan) evlərə doldurur. Efiri bürüyən amerikalı kinoları mənzillərə qan, ölümlər, qırğın saçır. Şoular, seriallar, reklamlar açıq mənəvi terror aparır, qadınlara ərinə necə xəyanət etməyin asan və üstü açılması mümkün olmayan yollarını öyrədir. Mediadan və internetdən durmadan əxlaqsızlıq, fahişlik, qeyrətsizlik, özbaşınalıq, boşanmalar, nigahdanke-nar cinsi əlaqələr təbliğ olunur. Gənclərə mənfi obrazlar nümunə göstərilir. Nəzarətsiz buraxılmış uşaqlar qorxunc multfilmrlə, dəhşətli komputer oyunları ilə psixi xəstəyə çevrilir...

3-cü faktor. Sosial-iqtisadi problemlər. İşsizlik, evsizlik, yoxsulluq gəncləri ailə qurmaqdan çəkindirir, zərərli vərdişlərə meyilləndirir. Kasıb olduğu üçün aşağılanan, təhqir olunan adamda imkanlı şəxslərə qarşı güclü qəzəb və qıçıq yaranır. Məsələn, bir oğlana kasıb olduğu üçün qız verilməyəndə, pulu olmayan şəxs cəmiyyətdə adam yerinə qoyulmayanda onda hər kəsə nifrət formalaşır. Hər hansı bir qarşıdurma zamanı yığılmış bu qəzəb enerjisi bomba kimi partlayır...

Səbəblər aradan qaldırılmazsa, soyuq vətəndaş müharibəsi də dayanmayacaq.

likdə 37 avropalı deputatı var idi. Bununla belə, coğrafi çatışmazlıq olduqca əhəmiyyətli görünürdü: öz fraksiyanızı yaratmaq üçün ən azı yeddi Aİ ölkəsindən ən azı 23 mandat lazımdır.

Lakin bir həftədən az müddətdə “Vətənpərvərlər” ötən şənbə günü AB-nin yeddinci ölkəsindən üzv qəbul edərək AP-də rəsmi fraksiya yaratmaq həddini keçə bildilər. Bu gün iki ifrat sağçı siyasi qüvvə yeni qrupa - Danimarka Xalq Partiyası və Flamand millətçi partiyası Vlaams Belang (Belçika) - yeni ittifaqı 23 əlavə mandatla zənginləşdirən qrupa qoşulduqlarını elan etdilər. Bir neçə gün əvvəl Geert Vildersin Hollandiya Azadlıq Partiyası (siyasətçinin özünün izah etdiyi kimi, “yəhudi-xristian irsini və

dəyə adı açıqlanmayan Milli Birlik üzvlərindən biri nəşrə bildirib və bununla da, çox güman ki, birlik haqqında qərarın müsbət olacağına işarə edib.

İyunun 6-9-da keçirilən Avropa Parlamentinə seçkilərin nəticələrindən sonra sağ mərkəzi Avropa Xalq Partiyası (EPP) 720 yerlik parlamentdə 188 yerin çoxluğunu, soldaki müttəfiqləri isə Sosial Demokrat fraksiyası (S&D) 136 yerlə ikinci olub. Onların digər müttəfiqləri, Yenilənən Avropadan mərkəzçilər 76 mandat əldə edərək, üçüncü yeri sağçı Avropa Mühafizəkarlarına və İslahatçılara (ECR; hazırda 78 deputat) itirərək, ümumən üçüncü yeri itirdilər. Başqa bir ifrat sağçı qüvvə olan Kimlik və

Bəlkə də, adı çəkiləndə mənim kimi yüzlərlə Ələsgərsevərin qulaqlarında ilk çığnayan aşığın “Çərşənbə günündə, çeşmə başında, gözüm bir alagöz xanıma düşdü” sevdalı misraları olur. O sevda ki, az sonra həmin gözəl xanımın “nişanlıyam, özgə malıyam” deməsi ilə Ələsgərin qol-qanadının sınıb yanına düşməsi, xəyallarının çeşmə sularında qorq olması bir olur.

Şair üçün bu bir təsadüf, yoxsa bəxtsizlikdir, bilmirəm, bizim üçün hələ məktəb illərindən əzbərlədiyimiz ən gözəl qoşma idi. Lakin sonralar öyrənəndə ki, Ələsgər 40 yaşında ailə qurub, onda anladım ki, bəli, “Güllü”, “Gülperi”, “Gülendam”, “Telli”, “Ceyran”, “Xurşid”, “Müşkinaz”, “Maral”ın hər səfəsi xoş olsa da, onun aqlını başından alsalar da, “Səni gördüm, əl götürdüm dünyadan”, – deyən aşığın qisməti, alın yazısı olmayıblar.

Bəlkə, elə buna görə “Gözü yaşlı, ey fütərə Ələsgər, işi əysik, baxtı qara Ələsgər, olmadı dərdinə çara, Ələsgər, həsrət əlin o dildara yetmədi”, – deyib gileyləndi həyata... Bəlkə, elə buna görə divanəyə çevrildi, aşıq aşığı oldu, sözü cilalayıb, düzüb-qoşub qoşma, dodaqdəyməz, cıqalı, müstəzad təcnis, müxəmməs, divanı, gərayili, bağlama, həcv və herbəzorbə, deyişmə, qəzəl, mərsiyə, dastan-rəvayət adlı lələ çevirib bir xəzinə yaratdı Aşıq Ələsgər. Bütün bunlar bəs etməyəndə isə el-el gəzdi, sazını sinəsinə sıxıb həyatının mənasını söyləmələrində, deyişmələrində, bağlamalarında tapdı. Bu yolda müdrikləşdi, aqilləşdi, aqsaqqallaşdı, hər kəsin həsəd, eyni zamanda hörmət etdiyi insan oldu. Məclislər, toylar bəzəyinə çevrildi. Sorağı Azərbaycana, hətta ölkəmizdən kənara yayıldı. Onu görmək, tanımaq, dinləmək üçün insanlar məqam axtarmağa başladılar. Bu da hər kəsə nəsib olmayan bir qismət idi ki, Aşıq Ələsgərlə bir

misraları:

Təbib olsam, yaraların bağlaram,
Sinəm üstün düyünləmə, dağlaram,
Ələsgərəm, o səbəbdən ağlaram,
Ananı baladan aralı gördüm.

Ələsgərin Aşıq Ələsgər olmasında söz yox ki, ilahidən gələn istedadla, Göyçədən aldığı ilhamla bərabər, müəllimi aşıqlar aşığı Aşıq Alının da əvəzsiz xidmətləri danılmazdır. Onun yanında şeyirdlik edən Ələsgər aşıqlıq sənətinin sirləri ilə yanaşı, ədəb və mərifət qaydalarını da öyrənmişdir. Aşıq Alı Ələsgəri üreyincə yetişdirəndən sonra günlərin birində toy məclisində şeyirdinin şöhrətini qaldırmaq, onu el içində ucaltmaq üçün özünü qəsdən məğlub edərək sazını qalib tərəfə – Ələsgərə təslim etmişdir. Ələsgər isə böyük təvazökarlıq hissi ilə ustadının qarşısında baş əyib, ona öz ehtil-

deməsini, adını da Solaxqəy deyər təqdim etsin (qeyd edim ki, Aşıq Ələsgər sazı sol əli ilə ifa edirmiş). Beləliklə, gəlib çatırlar mənzilbaşına, burada yenə məclis qurulur, aşıqlar sazlarını sinələrinə alıb meydana çıxırlar, oxuyurlar, deyişirlər. Məclisə daxil olarkən aşıqlar Nağıya “Ay abırsız, səni bağlayıb, özünün də sazını almışsın, özün nə biliridin ki, indi də gedib bunu götürməsən, hələ bir bəyi xərcə saldığın da bəs deyil?!” deyəndə Ələsgər onlara: “Ustalar, siz deyişirsiniz, ya döyüşürsünüz?”, – deyir. Aşıqlar “deyişirik”, – deməklə meydan qızıdır. Cəfərullah və Əsədullah adlı aşıqlar haradan deyirlərsə, Aşıq Ələsgər onları bağlayır. Aralarında pıçıldayırlar ki, bəlkə, göyçəli Aşıq Ələsgərin bacanı bəndini bu qocaya deyələr, bununla qocanı bağlaya bilələr.

Usta Əsədullah deyir:

– Cəfərullah, götür o sözü də!
Cəfərullah başlayır:

Altı gündə dünya neçə don geydi,
Nə üstə əyləşdi bərqərar oldu?
Əzəl kimlər oldu Turun bənnası,
Ulduzlar nə təhər yerbəyər oldu?
Solaxqəy (Aşıq Ələsgər) deyir:

– Oğul, o söz ki, deyirsən, bə demirsən
birdən söz sahibi böyürdən çıxar, onda ney-nənsən?

Cəfərullah:

– Nəhlət sənə şeytan, tərs ki, tərs. Nə tə-

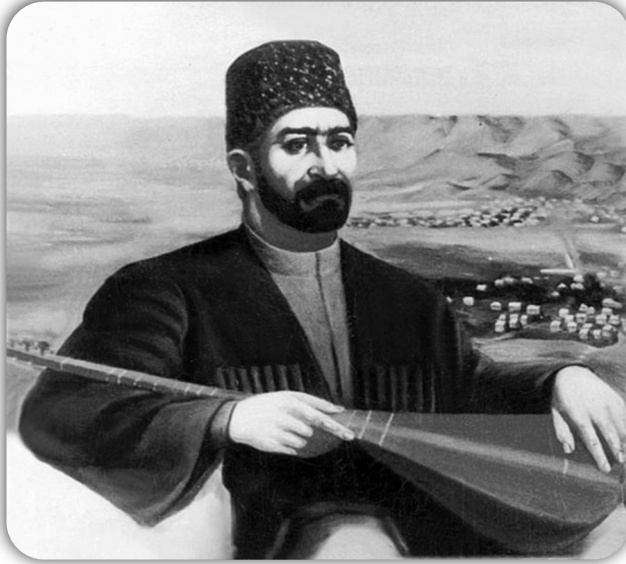
sonda bu acıları, sanki öz canından çıxaraq deyirdi:

Həsənnənə, Həsənbaba qoşadı,
Xaşbulaq yaylağı xoş tamaşadı.
Arsız aşıq elsi nəyə yaşadı,
Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!

Türkiyədə, İranda və Dağıstanda da ustad bir sənətkar kimi tanınan aşıq, nəhəyət, 1921-ci ildə Ağkilsəyə qayıtmış, ömrünün son illərini doğma kəndində yaşamışdır. Lakin Ələsgər özündə əvvəlki güc-qüvvəti daha hiss etmədi. Şəxsi həyatında baş verən bəzi problemlər, yurd həsrəti bu söz sərrafının gücünü əlindən almışdı zaman-zaman. Ona görə də, sanki özünü günahlandırır, ittiham edirdi:

Səksəni, doxsanı keçibdir yaşım,
Əzrayıl həmdənim, məzar yoldaşım.
Gor deyər tərənir bəlalı başım,
Daha köç təbilin çal, qoca baxtım.

Lakin həyat belədir ki, insana onun arzularını deyil, özünün rəva bildiklərini nəsib edir. Aşıq Ələsgər də ömrünün 80-90-cı illərində özünə məzardaşını həmdəm bilsə də, hələ onun qarşısında yaşayacağı neçə-neçə illər var imiş. O, bir əsrdən artıq yaşadı. Torpaq onu zamanı çatanda aldı qoynuna. Sinəsində əbədi bir Aşıq Ələsgər abidəsi ucaltdı. İllərdir ki, bu abidə şair-aşığın leytmotivini vətənpərvərlik, yurd sevgisi, nadanlığa hayqırtı, məhəbbətin tərənnümü, gözəl-

Aşıq Ələsgəri xatırlarkən Çərşənbə günündə, çeşmə başında...

sine aşığımı. A qoca, fikrin var bunu da açasan? Sazı bəri ver!

Solaxqəy dedi:

– Qulaq as, oğul!

Altı gündə dünya iki don geydi,
Gavi-mah üstündə bərqərar oldu.
Haqq özü olubdu Turun bənnası,
Ulduzlar göy üstə yerbəyər oldu.
Aldı Cəfərullah:

De, neçədi müqərrəyin mələyi,
Onların içində hansıdı bəyi?
Nə canlı, nə cansız, ərşin dirəyi
Nə ilə çalındı, mötəbər oldu?

Aldı Solaxqəy:

On altıdı müqərrəyin mələyi,
Hümisədi onun içinin bəyi,
Nə canlı, nə cansız, ərşin dirəyi
Salavat çalındı, mötəbər oldu.

Beləliklə, deyişmə xeyli davam edir. Aşıq Ələsgər usta Cəfərullahla Əsədullahın aciz qaldığını görəndə deyir:

Saxla dilin, özün üçün yağdı,
Aşıq Ələsgərin odlu çağıdı,
Alar caynağına, səni dağıdı,
Göydən yerə parça-para düşsənsən!

Sonda Solaxqəyin Aşıq Ələsgər olduğu, həm də heç də yaşlı olmadığı bilinir, bütün məclis əhli onu alqışlayır. Ustadlar isə sazlarını yerə qoyub məclisi tərk edirlər.

Üzqarası, qonşuluqdan kənar ermənilərin nankor xisleti bu gözəl el sənətkarının da həyatını alt-üst edir. 1918-1919-cu illərdə daşnakların türklərə törətdiyi qırğın nəticəsində Göyçə mahalının var-yoxu talanır, əhali öz dədə-baba yurdunu tərk edib başqa yerlərə köçməyə məcbur olur. İki ilə qədər Yanşaqda yaşayan aşıq-şair sonra Tərtərə köçür, bir neçə ay da orada qalır. Bu yerlərin hər birində aşığı hörmətlə qarşılasalar da, onun üreyi-gözü Göyçədə idi. Qəlbi tez-tez qubarlanır, gözünü açıb gördüyü doğma yerlər – Sarınər, Murov, Muşoy dağları, Xaşbulaq yaylaqları üçün darıxırdı. Üreyinin dağını-düyününü “Hanı mən gördüyüm qurğu-büsatlar!? Dərdməndlər görəsə, tez bağı çatlar; Mələşmir sürülər, kişneşmir atlar, niyə pərişandı halların, dağlar!?” “Hanı bu yaylaqda yaylayan ellər!?” “Hanı mərd iyidlər, boş qalib yurdu!?” “Gözəllər çeşməndən götürmür ab” kimi misralara çevirib

lərin tərifi, təbiətin təsviri, əxlaqi-tərbiyəvi fikirlərin təbliği, ictimai eyiblərin tənqidi təşkil edən dəyərli irsi, folklorşünaslığa qiymətli töhfə olan əsərləri kimi xalqımız tərəfindən göz bəbəyi kimi qorunur. Aşığın vəfatından sonra Azərbaycan folklorçuları onun əsərlərini toplayıb yazıya almış və nəşr etmişlər. 1972-ci ildə Aşıq Ələsgərin anadan olmasının 150 illiyi Azərbaycanın hər yerində böyük təntənə ilə qeyd olunmuş, bu münasibətlə Azərbaycan Elmlər Akademiyası tərəfindən onun əsərlərinin ikicildlik elmi nəşri hazırlanmış və çap edilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin “Aşıq Ələsgərin 200 illik yubileyinin qeyd olunması haqqında” 2021-ci il 18 fevral tarixli Sərəncamı ilə görkəmli söz ustadının yubileyi ölkəmizdə təntənəli şəkildə qeyd olundu. Sərəncamda deyilirdi: “Aşıq Ələsgər çoxəsrlik keçmişə malik aşıq sənəti ənənələrinə ən yüksək bədii-estetik meyarlarla yeni məzmun qazandırmış, xalq ruhuyla həmahəng əsərləri ilə Azərbaycanın mədəni sərvətlər xəzinəsinə misilsiz töhfələr bəxş etmişdir... Aşıq Ələsgərin zəngin poetik irsinin geniş tədqiqi, nəşri və təbliğinin mühüm mərhələsi mədəni-mənəvi dəyərlərimizin bütün daşıyıcılarına həmişə qədərbilənliklə yanaşan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Sənətkarın yubileyləri məhz Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə dövlət səviyyəsində qeyd edilmişdir”.

Bəli, xalqımızın müqəddəs hesab etdiyi çərşənbə günü yaradıcılığında əsas xəttə çevrilən Aşıq Ələsgərin vaxtilə bir çərşənbə günündə çeşmə başında ərşəyə gələn qoşması zaman-zaman milyonlarla insanın ən sevimli poeziya nümunəsi oldu, sözlərinə nəğmə qoşulan onlarla şeiri kimi, Azərbaycanın və türk xalqlarının məşhur mahnısına da çevrildi. Adama elə gəlir ki, sanki Aşıq Ələsgər yaradıcılığı bu qoşma ilə başlanır, deyilmi? Çünki o çərşənbə, o çeşmə, o su bir aydınlıq gətirdi aşığın yaradıcılığına. O çeşmə başında “Ələsgərəm, hər elmdən haliyəm” söyləyən şair-aşığın bu deyimi bütün ömrü və fəaliyyəti boyu hər an özünü təsdiqlədi və onu su ömürlü, su istekli etdi...

Mətanət Məmmədova

Fransanın səkkizinci prezidenti kimi tarixə düşən Emmanuel Makronun riyakar və yarıtmaç siyasəti Fransanı kaos, vətəndaş müharibəsinə sürükləyir. 30 iyun ölkədə keçirilən növbədənənar parlament seçkilərinin nəticələri, göz-lənildi ki, ultrasağ "Milli Birlik" Partiyasının qələbəsi ilə başa çatıb. Seçicilər yekun qərarını, iyulun 7-də verəcəklər.

Qeyd edək ki, növbədənənar seçkiləri Fransa prezidenti Emmanuel Makron iyunun 9-da prezident koalisiyasının Avropa Parlamentinə seçkilərdə ciddi məğlubiyyəti fonunda təyin edib.

Fransa Milli Assambleyasına (parlamen-

verib. Yanan avtomobillə yanaşı, naməlum şəxslər girişdə ağır beton blok və ağacdan baryerlər qoyublar. Nəticədə nə seçicilər, nə də kommunanın meri binaya daxil ola bilməyib, seçki qutuları da quraşdırılmayıb.

Yeni Kaledoniyada da seçkilər xüsusilə

barrikadaları aradan qaldırırlar.

Parlament seçkilərinin ilk nəticələrinin elan edilməsindən sonra da paytaxt Parisi və regionları iğtişəşlər ağışuna alıb. Başlayan nümayişdə "Qara blok" ("Black bloc" - red) hərəkatının radikalları xüsusi fəallıqları ilə fərqləniblər. Hadisələr parla-ment seçkilərinin ilk turunun nəticələri məlum olduqdan sonra paytaxtdakı Respublika Meydanında baş verib. Nümayiş əvvəlcə sakit keçib, iştirakçılar səsvermənin nəticələrindən narazılıqlarını ifadə edərək antifaşist şüarlar səsləndiriblər. Sonra onlara

dan xəbər verir. Makronun məğlubiyyəti daxili və xarici siyasət problemlərinin təsiri, populist partiyaların yüksəlişi və iqtisadi vəziyyətin pisləşməsi kimi müxtəlif səbəblərlə izah edilə bilər. İqtisadiyyatda geriləmələrə və ciddi narazılıqlara yol açan mənfəi proseslərin əsas səbəbi kimi Prezident Emmanuel Makron hökumətinin səriştəsizliyi göstərilir. İfrat sağçı lider Marin Le Pen də Makron administrasiyasının dövlət maliyyəsinə idarə etməsini "fəlakətli" adlandırır və hökumətin "təkəbbürlü olduğu qədər də bacarıqsız" fəaliyyət göstərdiyini bildirir.

Makronun idarəçiliyi Fransa tarixinə tənəzzül və iflas illəri kimi düşəcək

Paytaxt Parisi və regionları iğtişəşlər bürüyüb

hərəkatın radikal gəncləri qoşulub. Onlar atəşfəşanlığa və məşəl yandırmağa, daha sonra kafələrin vitrinlərini dağıtmağa və zibil qutularını yandırmağa başlayıblar. Polis buna cavab olaraq gözyaşardıcı qazdan istifadə edib.

Seçkilərin ikinci turundan sonra da etirazların artacağı gözlənilir. Məsələn, fransız siyasətçi, "Vətənpərvərlər" Partiyasının lideri Florian Filippo deyib ki, Makron müxalifətin iki blokunu öz aralarında fərqli baxışlarla toqquşduraraq dövlətdə xaosla səbəb olmağa çalışır.

"Seçkilərin ilk turundan sonra vəziyyətin qeyri-müəyyən olduğunu görürük. Gələn həftə "Milli Birliyi" in mütləq çoxluq qazanması mümkündür, lakin bu, hələ həll olunmayıb. Heç kimin qazanmaması da mümkündür və bu, xaos deməkdir", - deyir Filippo izah edib. Siyasətçinin sözlərinə görə, Fransa prezidenti konstitusiyanın ona tam hakimiyyət verəcək 16-cı maddəsini tətbiq edə biləcəyinə ümid edirdi: "Bu, realıqdır, hətta Fransa mediası da bu barədə yazıb".

Avropa Parlamentinə və Milli Assambleyaya seçkilərdə acınacaqlı məğlubiyyət, həmçinin seçkilərdən sonra ölkəni bürüyən iğtişəşlər Makron siyasətinin iflasın-

Eyni zamanda, Yelisey Sarayının Afrikada, dənizasıırı ərazilərdə kəskin etirazlarla üzleşdiyinin şahidi oluruq. Fransa getdikcə daha çox sayda keçmiş və hazırkı müstəmləkə ölkələrindən biabircasına qovulur. Yeri gəlmişkən, Yelisey Sarayının Cənubi Qafqaz siyasəti də adekvat deyil. Makron hökumətinin burada regionun lider dövləti olan Azərbaycanın yaratdığı realıqları nəzərə almaması, birtərəfli qaydada Ermənistanı dəstəkləməsi, məğlub ölkəni revanşizmə həvəsəndirməsi əslində, rəsmi Parisin Cənubi Qafqaz siyasətinin sonunu getirib.

Göründüyü kimi, Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun siyasi kimliyi bir çox təzadlarla doludur. Ölkəsində baş verən daxili proseslərdən tutmuş Makronun dünya siyasi arenasındakı hadisələrə münasibətinə qədər bir çox amil onun liderlik keyfiyyətlərinin keyfiyyətsiz və yetersiz olduğuna dəlalət edir.

Bu da Emmanuel Makronun seçkilərin ikinci turunda da qazanmaq şansının olmadığını göstərir. Nəticədə Makronun idarəçiliyi Fransa tarixinə tənəzzül və iflas illəri kimi düşəcək.

Nigar Orucova

tin aşağı palatası) seçkilərin birinci turu Yeni Kaledoniyanın Uailou kommunasında seçki məntəqələrində səsvermə pozulub. "Outre-mer La Premiere" telekanalının məlumatına görə, naməlum şəxslər şəhər meriyasının girişini avtomobillə bağlayıb və onu yandırdılar. Hadisə Avropa vaxtı ilə iyunun 30-a keçən gecə, meriya binasında seçki məntəqələri açılmadan əvvəl baş

gərgin ab-havadə keçirilir, çünki hökumətin başlatdığı seçki islahatına etirazlar hələ də tam səngiməyib. İslahata əsasən, yerli xalqlarla yanaşı, Yeni Kaledoniyada 10 ildən artıq yaşayan vətəndaşlara da səsvermə hüququ verilir. May iğtişəşlərindən sonra adaya əlavə polis və jandarm dəstələri göndərilib. Onlar dövlət qurumlarının fəaliyyətini təmin edir, etirazçıların yollarda qurduqları

İtirdiyimiz xüsusiyyətlər: iffət və ismət

XI YAZI

Əslində bir neçə ay əvvəl, bu silsiləyə başlayanda yazı sayının çox olacağını bildim, çünki hər gün mənaviyyatımızdan nəyinsə əksildiyinin şahidi olurdu. Amma bu qədər çox şey itirdiyimizin fərqi deyil-

ədəbiyyatda, dastanlarda qızları təsvir edərkən ən çox istifadə edilən sözlərdəndir. Bir qızın xarakterində ən mühim xüsusiyyət hesab edilirdi ismət. Qazılıq dağına baxarkən yaşmaqlanan oğuz qızlarından danışarkən, qayınatasının yanında danışmayan gəlinləri təsvir edərkən "ismətli" kəlməsi işlədilib.

də edir, özünü buna məcbur hiss edir. Yataq otağından birbaşa canlı yayım açan qadınlar, həyat yoldaşı ilə məhrəm videolar çəkib paylaşan kişiler – heç biri məhrəmiyyətini, abırını, ismətini gözləmir. Sosial şəbəkələrdə gün keçirən insanlar əzbər bilir kimin arvadının harasında xal var, kimin bədənində hansı ləkə var. Vəziyyət o həddə çatıb ki

həyatındakı hər addımını, yediğini, içdiyini, geydiyini kameraya çəkib paylaşanlar sürətlə artır. Kamera qarşısında pul üçün soyunanlar, ədəbsiz hərəkətlər edənlər, daha çox baxış qazanmaq uğrunda bütün dəyərlərindən keçən kütlə yetişib. Bütün bunların fonunda biz kimdən ismət, kimdən iffət gözləyərik? Onlar üçün bu kəlmələrin bir əhə-

dim və yazdıqca bu vəziyyət məni narahat etməyə başladı. Bu dəfə uzun illərdir ki itirməyə başladığımız ismətdən, axır illərdə qeyb olan iffətdən danışmaq istədim.

İffət... Ən son nə vaxt eşitmisiniz bu sözü? İffət insani keyfiyyətdir, sonradan yaranmır, satılmır, alınmır. Bu keyfiyyət yalnız qadınlara aid deyil. Nikah zamanı o imza ilə kişi və qadın bir-birinə söz verirlər əslində - həm özlərinin, həm də ailənin iffətini, namusunu qorumaq üçün. Yəni bu vəd tək qadınların deyil, kişilərin də vədidir. Vədini pozan, ailə birliyinə, iffətinə xələl gətirən tərəf kişi olanda "kişidir, yenə ailəsinə qayıdacaq" deyən cəmiyyət qadın üçün eyni tolerantlığı göstərmir. Halbuki, hər ikisi üçün iffət anlayışı eynidir və biri digərindən üstün deyil.

İffəti cılızlaşdırıb "insanların maddi ləzzətlərə meyli" kimi xarakterizə etmək yanlışdır. Çünki insanın bütün həyatı boyunca əməl edəcəyi bu insani keyfiyyəti yalnız namus sözü ilə sinxronlaşdırmaq, maddi həzz üçün ailəsinə xəyanət etməyi yalnız qadınlara şamil etmək doğru deyil. İffət yalnız qadınlara xas olmayan, insanları əhd-peymanlarına sadıq edən, həddi aşmaqdan qoruyan, öz nəfsi və şəxsi ambisiyalarına görə cəmiyyətə zərər verməkdən çəkindirən bir keyfiyyətdir, hər nə qədər son illər nadir rastlanan xüsusiyyət olsa da.

İsmət... Bizim xalq nağıllarında, bədii

Bəs indi? İnternet, sosial şəbəkələr həyatımıza pərçimlənəndən bəri insanların əksəriyyəti iffət, ismət, abır, həya kimi xüsusiyyətləri soyunub atıb əynindən. Bəlkə də internetdən əvvəl də belə idi, sadəcə ifşa olunmurdu, car çəkilmirdi deyə xəbərsiz idik bu qədər açılib-saçıldığımızdan. İndi bütün qaranlıqlar aydınlanıb, bütün pünhanlar aşkarlanıb. Hamı hər şeyi kamera önün-

qadın və kişi birlikdə yataq otağından, elə yataqlarında canlı yayım açıb sosial şəbəkədəki izləyicilərinin suallarını cavablandırır.

Əvvəllər insanlar evlərində, şəxsi həyatlarında etdiklərini bu qədər nümayiş etdirmirdilər. İnternetin həyatımıza girdiyi ilk illəri nəzərdə tutaram. İllər keçdikcə insanlar virtual asılılığa istiqamətləndilər, indi əksəriyyət tamamilə texno-köledir. Gündəlik

miyyəti varmı sizcə?

Yad kişi yanında səsinə ucaltmayan, böyük görəndə həya edən, abırına, ismətinə boğulan qızların, qadınların yerini, canlı yayım açıb vəhşicəsinə qışqıran, hədiyyə üçün bütün mənəvi dəyərlərini qurban verən, pul uğrunda bütün məhrəmlərini açıb ortalığa saçan məxluqlar peyda olub. Onlara insan deməyə dilim gəlmir, onlar insandırsa bizlər kimik? "Şir atın, ətəyimi bir qarış qaldıracam", "hədiyyə atana özəl erotik rəqqs edəcəm" deyənlərdən "ismət nədir, iffət nə?" deyə soruşsaq nə cavab verəcəklər sizcə?

Nə ismət, nə iffət insanları maraqlandırmır daha. Əksəriyyət lüzumsuz, gərəksiz xüsusiyyət kimi baxır onlara. Abırını, həyasını gözləyənlərə, iffətli, ismətli davrananlara rişxəndlə baxırlar, kinayə edirlər. Beləcə mental dəyərlər ağacından daha bir yarpaq da düşür. Cəmiyyət qaça-qaça öz sonuna doğru gedir. Abırın, həyanın, ismətin, namusun olmadığı cəmiyyətlərin ömrü çox olmur çünki, ya "refresh" olur, pislərdən arınırlar, ya da o bataqlığa ilişib qalırlar. Ümid edək ki biz yenilənib, arına biləcəyik. Bu yenilənmə indi çoxlarının ağızına saqqız olan o "yenilik", o "azadlıq" deyil. Bu başqa bir yenilənmədir və bu da başqa bir yazının mövzudur.

Lalə Mehralı

Dağıdıcı müxalifət Azərbaycanın beynəlxalq əlaqələrinin inkişafından narahatdır

Demokratik dünyanın ayrılmaz hissəsi olan Azərbaycan nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların üzvü olmaqla yanaşı bir sıra aparıcı dövlətlərlə iki və çoxtərəfli əməkdaşlıq münasibətləri qurur. Etibarlı tərəfdaşlıq əlaqələri Azərbaycanın dünya miqyasında yerinin və rolunun daha da möhkəmlənməsinə xidmət edir. Təkcə bir faktı qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan 2019-2023-cü illərdə Qoşulmama Hərəkatına uğurla sədrlik etdi, onun qlobal arenada nüfuzunu və gücünü möhkəmləndirdi, Hərəkatın institusional inkişafına töhfə verdi, üzv dövlətlərin dəstəyi ilə Hərəkatın Parlament Şəbəkəsini, Gənclər Təşkilatını təsis etdi, habelə Qadın Platformasının əsasını qoydu. Cari ilin noyabr ayında isə Azərbaycan COP29-a ev sahibliyi edəcək. Bakıda keçiriləcək COP29 çərçivəsində inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında körpü yaratmaq üçün səylərimizi əsirgəməyəcək və inkişaf etməkdə olan ölkələrin legitim maraqlarını nəzərə alacaq razılaşmanın əldə edilməsinə çalışacaq. İyulun 4-də Qazaxıstanın paytaxtı Astana şəhərində "ŞƏT plus" formatında keçirilən tədbir də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin iştirak etməsi və üzv ölkələrin dövlət başçıları ilə görüşü və dövlətlərarası əlaqələrin inkişaf etdirilməsinə yeni imkanlar yaradan müqavilələrin imzalanması ölkəmizin dünyada artan nüfuzunu göstəricisidir. Şərqi Qərbi və Şimal-Cənubi nəqliyyat dəhlizləri üzrə qarşılıqlı fəaliyyət Azərbaycan ilə ŞƏT-ə üzv dövlətlər arasında əməkdaşlığın vacib sahəsini təşkil edir. Coğrafi mövqeyi və nəqliyyat infrastrukturuna qoyulmuş böyük sərmayələr Azərbaycana Avrasiyanın nəqliyyat-logistika qovşaqlarından birinə çevrilmək imkanı verir. "ŞƏT plus" formatında keçirilən tədbir də Çin Xalq Respublikası ilə strateji tərəfdaşlığı nəzərdə tutan "Strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə"nin imzalanması Azərbaycanın dünyada gedən proseslər də əsas aparıcı dövlətlərdən olduğunu göstərir.

Əli Kərimli Qərbin qaranlıq dairələrinin göstərişini yerinə yetirir

Ölkəmizin dünyanın aparıcı dövlətləri ilə, eləcə də nüfuzlu beynəlxalq təşkilatları əlaqələrini daha da genişləndirməsi bəzi məkrli dairələri ciddi narahat edir. Hansı ABŞ-ın, Avropanın məkrli dairələrindən ibarət olan həmin qüvvələr Qafqazda öz çirkin siyasətlərinin həyata keçirilməsinə cəhdlər göstərirlər. Bəzən isə əlaltıları olan Ermənistan vasitəsi ilə regionda gərginlik yaratmağa cəhdlər göstərirlər. İstəkləri baş tutmadıqda isə Azərbaycandakı təmsilçiləri rolunda çıxış edən dağıdıcı müxalifəti prosesə qoşurlar. Hər zaman əmrə müntəzir qul xislətində olan Əli Kərimli, Cəmil Həsəni və onların ətrafındakı trollar tapşırıqları böyük həvəslə yerinə yetirməyə çalışırlar. Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında "Strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə"nin imzalanmasından sonra Əli Kərimlinin, Cəmil Həsəninin və AXCP-nin televizor pultu kimi idarə olunan trollarının hay-küy qaldırmaları onlara xaricdən verilən göstərişin sərt olduğunu göstərir. Bu məxluqlar başlayıblar səs-küy salmağa ki, nəyə görə Çin Xalq Respublikası

ilə strateji tərəfdaşlığı nəzərdə tutan sənəd imzalanıb. Eyni ilə ABŞ-ın və Avropanın qaranlıq dairələrinin Çinin dünya siyasətində və iqtisadi məkanda güclənən rolundan narahat formada səsləndirdiyi fikirlər. Bir qədər əvvəl, yeni 2022-ci ilin fevralın 22-də Rusiya ilə Azərbaycan arasında "Moskva bəyannaməsi" imzalanandan sonra da ABŞ və Fransa başda olmaqla Avropanın köpek sürüsü belinə çomaq dəydiyindən zingildəyən tula kimi zarıldırdılar. O zaman indi olduğu kimi dağıdıcı müxalif ünsürlər Azərbaycan dövlətinin uğurlu xarici siyasətinə qulp qoymağa çalışırdılar. Sübut etməyə cəhd edirdilər ki, Rusiya ilə yaxınlıq Azərbaycanın "demokratik" Qərb əlaqələrinə zərbə olacaq. Lakin qanmırlar ki, Qərbin və ABŞ-ın xarici siyasətində Ermənistanın maraqlarının təmin olunması əsas məsələlərdəndir. Əgər belə olmasa idi, Fransa Azərbaycana cəsus şəbəkəsi ixrac etdiyi halda Ermənistanla dağıdıcı gücə malik silahlarla və maliyyə yardımları ilə öz dəstəyini göstərməzdi. ABŞ Ermənistanla hərbi dəstək göstərməklə yanaşı, ardıcıl olaraq hər il bu ölkədə hərbi təlimlər təşkil edir. Avropa İttifaqı deyilən "xristian klubu" Ermənistanla yüz milyonlarla maliyyə yardımları ayırır. Bunun fonunda Azərbaycanın sözügedən ölkələrə və beynəlxalq təşkilatlara əl uzatması hansı məntiqə söykənə bilər ki? Bunu Ə.Kərimli anlamırsa deməli onun düşüncəsində problemləri var, digər

tərəfdən nümayiş etdirir ki, bütün varlığı ilə özünü ABŞ-ın və Avropanın qaranlıq dairələrinə təslim edib.

Yanlış siyasət dağıdıcı müxalifəti sıradan çıxaracaq

AXCP sədri Əli Kərimli sosial şəbəkə hesabında və internet TV-lərə verdiyi müsahibələrində Azərbaycan-Çin əməkdaşlığına əl uydurma şərh verir ki, sanki sazişin imzalanması ilə ölkəmizin maraqları zərbə altına alır. Lakin başa düşür ki, bugünkü realıqda Çin dünya siyasətində və iqtisadi sfera da hegemon gücə və geniş imkanlara malik dövlətdir. Çinlə "Strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə"nin imzalanması Azərbaycanın dünyada gedən proseslər də əsas aparıcı dövlətlərdən olduğunu göstərir. Bütövlük də isə sazişin imzalanması hər iki dövlətin maraqlarının təmin olunmasına xidmət edir. Təbii ki, bunu başa düşmək üçün siyasətçi olmağa ehtiyaca toxdur, sadəcə, vətənpərvər vətəndaş olmaq lazımdır. Görünən ondan ibarətdir ki, Ə.Kərimli də və onun ətrafında olanlar da vətənə bağlı hissi yoxdur. Onların ki, ancaq qəpik-quruş qarşılığında xarici ağalarının tapşırıqlarını yerinə yetirməkdir ki, buna da onlar cəhdlər göstərirlər. Lakin atdıqları addımlar, dedikləri sözlər, işlədikləri ifadələr iflasa uğrayır. İctimai rəy də tənqid olunublar, ittiham hədəfinə çevriləblər. Yəni də çaldıqları havanı ifa etməkdən əl çəkməyiblər. Bu isə onu təsdiq edir ki, onlar üçün pul hər şeydən üstündür. Belə siyasətin uzun müddət davam etməsi mümkünsüzdür. Çünki hər şey daimi ola bilməz. Bu baxımdan əminliklə demək olar ki, Ə.Kərimli və ətrafında olan trollar öz səhv siyasətlərinin acı nəticəsinə yaşamalı olacaqlar.

İLHAM ƏLİYEV

Bu il hansı ixtisaslara üstünlük veriləcək?

Ixtisas seçimi ilə bağlı ən zəruri mənbələrdən biri abituriyent jurnalının dördüncü sayıdır. Həmin say bu il üçün ayrılan plan yerlərini özündə əks etdirir. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin əməkdaşı, təhsil məsələləri üzrə mütəxəssis Elmin Nuri deyib.

O bildirib ki, ixtisas seçiminin də əsas canı və əsas uğuru məhz düzgün plan yerlərinin müəyyənləşdirilməsi və həmin plan yerlərinə əsasən qərarın verilməsidir: "Biz bəzən keçid balını daha üstün tuturuq. Məsələn, Bakı Dövlət Universitetinin coğrafiya ixtisasının keçid balı ötən il necədirsə, biz onu götürür, qərarımızda müəyyən təsiredici hal kimi qəbul edirik. Buna etiraz etmirik. Təbii ki, ötən ilki göstəricilər, stati-

MÜNASİBƏT

qəbul olunan uşaqlar arasında hansı ixtisasın tələbələri dörd ildən sonra əmək bazarına, bizə daha verimli olacaq, bizə daha lazım olacaqlar. Ötən il bu ixtisaslar ilk növbədə kompüter elmləri, informasiya təhlükəsizliyi, kompüter mühəndisliyi, avtomatika proqramlaşdırma idi. Dövlət sifarişli plan yerlərinin sayı və ixtisasları xeyli qabaqlayırdı. Həmin ixtisaslarla bağlı datalar abituriyent, valideyn üçün də çox yaxşı bələdçi rolunu oynayır. Bundan əlavə, bu dəqiqə turizm, mühəndislik, sosial iş ixtisası ilə bağlı biz plan yerlərinin hər il artdığını görürük. Bu da o deməkdir ki, dörd ildən sonra əmək bazarı üçün hesablanıb, ölçülüb məhz bu ixtisasların lazım olduğu bildirilir. Bu kimi detallara mütəxəssis fikir vermək lazımdır".

stik datalar vacibdir. Amma plan yerləri məhz bu ilin göstəricisidir. Abituriyentə birbaşa lazım olan rəqəmdir. Ona xüsusi diqqət yetirilməlidir. Bunları ona görə dedim ki, abituriyent jurnalının dördüncü sayının son səhifələrində dövlət hesabı, dövlət sifarişli ilə ayrılan plan yerlərinin sayı göstərilir. Orada çox vacib detallar var. Data jurnalistikada maraqlı ifadə var: "Rəqəmlər danışır, rəqəmlər müqayisə aparır və rəqəmlər təhlil edir". Oradakı rəqəmlər bizimlə çox gözəl danışır və situasiyanı bizim üçün təhlil edir.

Dövlət sifarişli plan yerlərinin sayı hansı ixtisas üzrə artırılıbsa, deməli, bu ixtisas dövlətə lazımdır. Çünki dövlət sifarişli demək həmin tələbəni dövlətin oxutması deməkdir. Çünki pulsuz təhsil anlayışı yoxdur. Ya öz hesabına təhsil alırsan, ya da dövlətin hesabına. Hər bir halda bu, pulludur. Sadəcə biz pul vermirik deyərək, dövlət əvəzimizə pulu ödəyir deyərək, pulsuz təhsil aldığımızı düşünürük. Dünyanın heç bir yerində pulsuz təhsil yoxdur və olmayacaq. Ən azından bu tədrisi aparın müəllim maaş almalıdır. Digər xərclər də var.

Dövlət də analizlər aparır, gələcəklə bağlı proqnozlar üzərində işləyir, analitik təhlillər aparır. Müəyyənləşdirir ki, bu il

"Bu il ictimai-humanitar ixtisaslar praktiki baxımdan öz aktuallığını itirir. Bu, təbii-dür. Süni intellekt dövründə, süni intellekt alətlərinin insan zəkəsindən dəfələrlə artıq işi yerinə yetirmək bacarığı olduğu bir dövrdə şablon olmuş ictimai-humanitar ixtisaslar bəzən yarasız olur. Bu o demək deyil ki, biz onları tamamilə atmalıyıq. Əgər belə olsa idi, sosiologiya kimi ixtisas Amerika, Britaniyada azaltmaq əvəzinə artmazdı. Elə olsa idi, dünyanın böyük universitetləri fəlsəfə ixtisasını çoxdan bağlayırdılar. Amma bununla bağlı əksini görürük. Biz uyğun bağı tapmalıyıq. İctimai-humanitar istiqamətlərin bu günkü süni intellekt dövrü ilə əlaqələndirilməsini necə aparmaq lazımdırsa, bunu etmək lazımdır. Yeni, ümumən yarasız ixtisas yoxdur. Az yararlı olan var, çox yararlı olan var. Bu gün az yararlı olan ictimai-humanitar, pedaqoji əsaslı ixtisaslar dövrün tələbi ilə əlaqələndirilməli, bu şəkildə tədris edilməlidir ki, tələbə əmək bazarında müəyyən çətinliklə üzləşməsin" - deyərək, əlavə edib.

Söylü Ağazadə

“Bu siyasət İrəvanı fəlakətli nəticələrə gətirib çıxara bilər”

КТО ХОТЬ РАЗ БЫВАЛ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ, НЕ ПОЙДЕТ НА ПОВОДУ АРМЯНСКОЙ ПРОПАГАНДЫ

İrina Tsukerman: “Bu danışıqların İrəvanın və ya erməni lobbisi tərəfindən sabotaj edilməsinə imkan vermək ən azı ABŞ-ın maraqlarına uyğundur”

ABŞ açıq şəkildə bəyan etməkdə davam edir ki, o, fəal şəkildə Azərbaycan və Ermənistanı diplomatiya yolu ilə sülh sazişlərinə yaxınlaşdırmağa çalışır. Amma eyni zamanda Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını əks etdirən Ermənistan konstitusiyasına dəyişikliklər edilməsi üçün İrəvana heç bir təzyiq göstərmirlər, baxmayaraq ki, sülh müqaviləsinin bağlanması üçün bu mühüm şərt Bakıda dəfələrlə bəyan edilib. Seçkilərdə erməni diasporundan səs almaq üçün ABŞ-ın Ermənistanla vaxtaşırı yaxınlıq etməsi hamıyla məlum faktır, lakin indi Vaşinqtonun himayəsindən ruhlanan İrəvan Bakının səbrini ciddi şəkildə sınaq və bundan çox şey itirə bilər.

Bu hiyləgər pıruətlər Ermənistanı nəyə gətirib çıxara bilər? Vaşinqtonun Azərbaycanla

müqaviləsinə qarşıdır. Ona görə də Vaşinqton hesab edirsə ki, Yerevan və Baydenin seçkilərdə səsini qazanmaq istəyən Amerika erməniləri Ağ Ev administrasiyası ilə eyni nəticəni istəyirlər, deməli, onlar ciddi siyasi yanlış hesablamaya aparırlar. Qeyd etmək lazımdır ki, İrəvan indiki mərhələdə ABŞ-da seçkiqabağı təzyiqlərə görə deyil, Vaşinqtonun vahid anti-Rusiya cəbhəsi yaratmağa üstünlük verdiyinə

görə maksimum üstünlük əldə etməyə çalışır. Əslində, İrəvan Moskva ilə mübahisədən sonra Qərbdən aldığı diqqətdən istifadə edir, eyni zamanda müxtəlif güzəştlərə də qarşı olan narahat daxili müxalifəti sakitləşdirməyə çalışır, eyni zamanda havadarlıq edən erməni lobbisini sakitləşdirməyə çalışır. Bu baxımdan İrəvan açıq-aşkar İran danışıqları üslubunu mənimsəyib- guya nəyəsə razılaşırsın, sonra razılaşmanın bəndlərinə məhəl qoymur və yenidən ifrat tələblər irəli sürür.

Bu danışıqların İrəvanın oyunları və ya erməni lobbisinin ekstremizmi tərəfindən sabotaj edilməsinə imkan vermək ən azı Ağ Evin maraqlarına uyğundur, çünki bu halda Vaşinqton bir-iki dəfə (İrəvan və seçkilər) uduzmayacaq,

ATƏT-in Minsk Qrupunu çox dəqiq səciyyələndirərək onun fəaliyyətinin sülhü yaxınlaşdırdığı-

İshxan Verdyan: “İrəvanın əsas səhvi Ermənistanın sülh müqaviləsinə imzalamazdan əvvəl yeni konstitusiyaya qəbul etməkdən imtina etməsidir”

nı, əksinə, onu daha da uzaqlaşdırdığını bəyan etmişdi.

“Amerika Birləşmiş Ştatları, Fransa və Rusiya Federasiyası birlikdə Minsk qrupunun həmsədrləri olduğu üçün mən onların Cənubi Qafqazdakı siyasətini bu təşkilatdan təcrid olunmuş şəkildə qiymətləndirməkdən imtina edirəm. Minsk Qrupu çərçivəsində ABŞ şübhəsiz ki, öz maraqlarını irəli sürürdü və bu maraqların bir zərrə qədər dəyişdiyini düşünməyə əsas yoxdur. Fransanın siyasi liderlərinin qəzəbləri, ABŞ-ın lobbisi təşkilatlarının hesabatları və

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə inteqrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Qafqazla bağlı çox bərabər siyasət aparır, ona görə də ermənilərin kime səs verməsindən asılı olmayaraq, global miqyasda bu, heç bir şəkildə bu ölkənin maraqlarına toxunmayacaq, bu ölkənin istəblişmentini ABŞ-ın maraqlarını təşviq etməkdən imtina etməyə məcbur etmir”- deyər ekspert vurğulayıb.

Ermənistanla gəlincə, o, bir daha baş nazir Nikol Paşinyanın sözlərinə istinad etmək istədi, xüsusən də əvvəllər bəzi addımlar atmadığına görə təəssüflənir.

“Bu cür bəyanatları Ermənistan rəhbərliyinin tez-tez səhvlərə yol verdiyini göstərir və bir Ermənistan vətəndaşı kimi bunu etiraf etmək mənə ağrı verir. Həqiqətən də dəhşətli səhvlər var idi, məsələn, Nikol Paşinyanın 2019-cu ildə Qarabağın Ermənistanın mülkiyyətində olması və ya 2021-ci ilin yazında İrəvanda “Artsax və Ermənistan təhlükəsizlik şurasının birgə iclasının” keçirilməsi ilə bağlı bəyanatı və ya ER Təhlükəsizlik Şurasının

Nazirliyinin davranışını növbəti səhv hesab edirəm.

Digər səhv Ermənistanın sülh müqaviləsinə imzalamazdan əvvəl yeni konstitusiyaya qəbul etməkdən imtina etməsidir. Və burada məsələ ümumiyyətlə Azərbaycan tərəfinin ilk şərtlərində deyil, Ermənistanın özünün qanunvericiliyindədir. Axı Azərbaycanla bağlanmış sülh müqaviləsi Ermənistanın hazırkı Konstitusiyasına ziddir və həmin Konstitusiyanın 116-cı maddəsinə əsasən, “Beynəlxalq müqavilə Konstitusiyaya zidd olduqda ratifikasiya edilə bilməz”. Nəticədə baş nazir Paşinyan sülh müqaviləsi imzalasa belə, Ermənistan Konstitusiyası Məhkəməsi onu Konstitusiyaya pozduğu üçün ləğv edəcək. Onda məlum olacaq ki, həm Ermənistan, həm də Azərbaycan boş bir kağıza imza atıblar və bu, İrəvan üçün fəlakətli nəticələrə gətirib çıxara bilər. Amma Ermənistan rəhbərliyi bu mühüm nüansı görmür və bu, haki-

Ermənistan arasında sülhə marağının artmasına nə səbəb oldu? Əcnəbi ekspertlər bu suallarla bağlı “Caliber” analitik mərkəzinə danışdı. Şərhləri oxucularımıza təqdim edirik.

Amerikalı analitik, geosiyasət və təhlükəsizlik sahəsində ekspert, “The Washington Outsider” jurnalının baş redaktoru İrina Tsukermanın fikrincə, Bakı ilə İrəvan arasında sülh sazişinin bağlanmasını ləngitmək ABŞ-ın maraqlarına uyğun deyil. Onun sözlərinə görə, Bayden administrasiyasının xarici siyasətdəki ümumi vəziyyətin fonunda noyabraq qədər bir növ diplomatik nailiyyətə ehtiyacı var.

“Amma fakt budur ki, ABŞ-dakı erməni lobbisi ümumiyyətlə sülh

diplomatik müstəvidə olduğu kimi Bakı ilə yenidən bərabərhüquqlu dialoq qurmağa çalışarkən və enerji sektorunda qarşılıqlı fəaliyyət üçün olan mövzularda uduzacaq. İqtisadiyyat və enerjinin seçki spektrinin zirvəsində olduğu bir vaxtda Vaşinqton ehtiyatlı və həssas addım atmalı və ola bilsin ki, öz təsir rıçaqlarından istifadə edərək yerli erməni lobbisinin guya erməni maraqları ilə bağlı narahatlığını blef adlandırmalıdır. Burada Vaşinqtonu mümkün qədər erməni oyunlarına və maraqlarına cəlb etmək cəhdi ilə strategiyadan istifadə olunur, amma əslində bunlar tamamilə lazımsızdır və ABŞ üçün zərərli”,- İ.Tsukerman bildirib.

Erməni bloqqer, fəal və ictimai xadim İshxan Verdyanın fikrincə, vaxtilə Azərbaycan prezidenti

Rusiya Federasiyasının nəzarətində olan Ermənistandakı daxili siyasi xadimlərin demarşları heç bir şübhə yeri qoymur ki, ATƏT-in Minsk Qrupu Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhün bərqərar olması istiqamətində fəaliyyətini davam etdirir. Əgər iddialı bəyanatlara fikir verməsəniz, əməli fəaliyyətə nəzər salsanız, o zaman deyə bilərik ki, Minsk Qrupunun həmsədrləri öz siyasətini prezident Əliyevin göstərdiyi istiqamətdə davam etdirirlər.

Mən ABŞ-ın fəaliyyətinə bu prizmadan baxmağa meylliyəm və heç də oradakı tərəflərin erməni millətindən olan bir neçə yüz min seçicinin səsini qazanmaq istəyi ilə deyil. Birləşmiş Ştatlar istər demokratik, istərsə də respublika idarəçiliyi altında, Cənubi

rəhbəri Armen Qriqoryanın 2021-ci ildə “biz Qarabağa çağırışçıları yox, yalnız müddulları göndəririk” və ya prezident Əliyevin təklif etdiyi sülh nizamlaşmasının 5 bəndinə özlərinin 6-cı bəndinə əlavə edilməsi, hansı ki, bu sonradan hazırlanmalı idi, tələsik tərk edildi-çoxlu səhvlər var və onlar yalnız bir şeydən danışirlər - baş nazir Paşinyan administrasiyasının xarici siyasət məsələlərində səriştsizliyi. Bunda, çox güman ki, Nikol Paşinyana görə, “özləri dənizdən-dənizə Ermənistan ideyalarının daşıyıcısı olan” Ermənistan liderlərinin mentaliteti rol oynayır və onların komandasındakı bir çoxları hələ də belədir. Köhnə səhvlərin düzəldilməsi yaxşıdır, amma yenilərinin edilməsi pisdir- mən Ermənistan Xarici İşlər

miyyətin başqa bir qüsuru orta-ya qoyur- onlar nəinki xarici siyasəti başa düşürlər, həm də öz qanunvericiliklərini başa düşməkdə problem yaşayırlar,- deyər İ.Verdyan ziddiyyətləri açıqlayıb.

Onun fikrincə, Ermənistanda irəliyə doğru addımları hesablamığı bilməyən və əvvəllər buraxdığı səhvlərdən yox, yalnız öz səhvlərindən dərs alan hökumət var.

“Lakin Ermənistanda istənilən başqa hakimiyyət revanşizm, müharibə və qan tökülməsi demək olacaq və mən bir Ermənistan vətəndaşı kimi Nikol Paşinyan hökumətinin öz səhvlərinin ağırlığı altında çökməyəcəyinə ümid edirəm. Və onlar uzun müddət səhv etməkdə davam edəcək”, - deyər İ.Verdyan yekunlaşdırıb.

Elçin Bayramlı

SON SƏHİFƏ

SƏS

9 iyul
2024-cü il

Hər şey uşaqlıqdan gəlir? Günah və utançdan necə qurtulmaq olar?

...Günahkarlıq və utanç hissi sizi uşaqlıqda böyüdən insanların görüntülərinin proyeksiyasıdır.

SİA-nın əldə etdiyi məlumata görə, bu barədə eksklüziv olaraq psixoanalitik Olqa Ribina danışdı.

...İnsan psixikası çox incə bir məsələdir. Emosional həddindən artıq yük fiziki sağlamlığa zərər verə bilər. Təqsir və utançın eyni vaxtda birləşməsi bədən üçün inanılmaz dərəcədə dağıdıcıdır.

...Günah, beynimizdə "Nə pis iş görürsən", "Sən nə pis oğlansan" və ya "Sən nə yaxşı qızsan" deyən səslərdir. Bu, uşaq vaxtı bizimlə danışanların səsləridir. Ola bilsin ki, bunlar valideynlərin və ya onları evz edən insanların səsləridir.

Olqa Ribina bildirib.

Psixoanalitik həm də utanç hissi haqqın-

da danışdı.

...Eşitmə hissi olan günahdan fərqli olaraq, utanç vizual görüntüdür. Ancaq hər ikisi uşaqlıqda xoşagəlməz vəziyyətlərdən gəlir.

Mütəxəssis qeyd edib ki, yuxarıda qeyd olunan hissələrdən xilas olmaq mütləqdir, çünki onlar insanın xoşbəxt olmasına imkan verməyəcək.

Özünü kömək edə bilərsiniz və ya bir mütəxəssisə müraciət edə bilərsiniz. Birinci seçim daha mürəkkəb və vaxt aparır. Baxışlarınızı içəri çevirməli, introspeksiya aparmalı və bir zamanlar sizə travma verən vəziyyətləri xatırlamalısınız. Psixoanalitik qeyd edib ki, əlbəttə ki, ən yaxşı seçim iştirakçılar öz çətin vəziyyətlərini bölüşmək, onları çeşidləmək və hər şeyi birlikdə yaşamaq qrup terapiyasına getmək olardı.

Nazlı Almuradova

Tanınmış aktyor aparıcı ilə evlənir

Türkiyəli aktyor Feyyaz Şerifoğlu evlənir.

Axşam.az bildirir ki, aktyor sevgilisi, aparıcı Merve Dinçkola İtaliyada evlilik təklifi edib. Merve ona "Hə" cavabı verib.

Qeyd edək ki, Feyyaz son olaraq "Bir sevdadır" serialına çəkilib.

"Beşiktaş" italyalı ulduz hücumçunu alır

Türkiyənin "Beşiktaş" klubu heyətini yeni hücumçu ilə gücləndirir.

Report xəbər verir ki, İstanbul təmsilçisi İtaliyanın "Latsio" komandasından Çiro İmmobilieni transfer edir.

34 yaşlı forvardla 2 illik müqavilə imzalanacaq. Onun qarşdakı günlərdə İstanbula gedəcəyi gözlənilir.

Qeyd edək ki, Çiro İmmobile 2016-cı ildən Roma klubunun formasını geyinir.

Sankt-Peterburqda ailələrin paradı keçiriləcək

Parad Malinovka parkında baş tutacaq.

İştirakçılar və qonaqlar Krasnoqvardeyski Mədəniyyət Mərkəzinin artistlərinin bayram konsertindən və idman oyunlarından həzz alacaqlar.

Əsas tədbir onlarla ailənin yürüşü olacaq.

Qeyd edək ki, bu il parad Rusiyanın 100-dən çox şəhərini birləşdirəcək.

Nazlı Almuradova

...Şimal paytaxtında Ümumrusiya Ailə Paradı keçiriləcək. SİA-nın rus saytlarından əldə etdiyi məlumata görə, Sankt-Peterburqun Krasnoqvardeyski rayonunun mətbuat xidməti xəbər verir ki, tədbir Ailə, Sevgi və Sədaqət Gününə həsr olunacaq.

ELAN

Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən Mustafayev Elçin Rəvayət oğluna verilmiş 735601 nömrəli vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

**Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev**

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və bazar ertəsindən başqa hər gün nəşr olunur

Tiraj: 3200

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseyinov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!